

PATRIYARKANIN
DUVARLARI KARŞISINDA
**KADINLARIN
ERKEK ŞİDDETİ İLE
MÜCADELESİ**

OCAK 2020 – ARALIK 2020
KADIN DANIŞMA MERKEZİ
DENEYİMİMİZ

Bu proje Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

PATRIYARKANIN DUVARLARI KARŞISINDA KADINLARIN ERKEK ŞİDDETİ İLE MÜCADELESİ:

OCAK 2020 – ARALIK 2020
KADIN DANIŞMA MERKEZİ DENEYİMİMİZ

Şiddetsiz, eşit ve özgür bir dünya için...

Yazar

İlgi Kahraman

Katkıda Bulunanlar

Nihan Damarlı, Büşra Süneci, Sibel Güneş

"Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı Kadın Dayanışması" projesi kapsamında hazırlanan bu rapordan kaynak göstermek kaydıyla yararlanılabilir. Bu rapor, Kadın Dayanışma Vakfı'nın izni olmadan, kısmen de olsa, fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Ankara, Haziran 2021

Tasarım: Ceket Medya
www.ceketmedya.com

Baskı: Şen Matbaa
Demirtepe-ANKARA

Sertifika No: 47964

"Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Kadın Dayanışma Vakfı sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir"

İÇİNDEKİLER

Giriş	5
1. Kadın Danışma Merkezimize Yapılan Başvurular	8
· Şiddet Nedeniyle Yapılan Başvurular	9
· Danışanlara Dair Bilgiler	10
· Kadınlara Uygulanan Erkek Şiddeti	12
· Şiddet Uygulayan Erkeklerle Dair Bilgiler	16
· Diğer Başvurular	17
2. Kadın Danışma Merkezi Desteği.....	18
3. Kadınların Erkek Şiddeti ile Mücadelesi	20
· Pandemiye Kadınlar Neler Yaşadı?	24
· Pandemi ve Kadına Yönelik Şiddet	28
· Pandemi ve Mülteci Kadınlar	33
· Pandemiye Kadın Örgütleri.....	35
4. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları.....	37
· Adli Birimler.....	38
· Kolluk Birimleri.....	41
· Sığınaklar.....	43
· Diğer Kurumlar	46
Sonuç	47
Kaynakça.....	49
Ek: Bilgi Edinme Başvuruları	51

Giriş

Duvar karşı karşıya kalmanın etkisidir.

Sara Ahmed, Feminist Bir Yaşam Sürmek

Kadına yönelik erkek şiddeti her yıl artarak devam ederken 2020'ye damgasını vuran Covid-19 nedeniyle ilan edilen pandemi yaşamlarımızı daha da zorlaştırdı. Uzun süren karantina döneminde kadına yönelik erkek şiddetinin artacağı endişesiyle uluslararası kurumların önlem alınması gerektiğine dair uyarılarına rağmen Türkiye'de de maalesef benzer bir deneyim yaşandı. Pandeminin hayatlarımıza getirdiği zorlukların yanı sıra İstanbul Sözleşmesi ile ilgili tartışmalar, şiddetin derinleşen yüzüne rağmen kurumsal mekanizmalardaki aksaklıklar ve şiddetle mücadele süreçlerinde ısrarla yaşam haklarını savunan kadınların deneyimleri bu metnin temelini oluşturuyor.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak 1990'ların başından bu yana sürdürdüğümüz kadına yönelik erkek şiddeti ile mücadele faaliyetlerimizi, pandemi nedeniyle evlerden yürütmeye çalıştık. Pandemide kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarının eksikliğinin, aksaklığının daha görünür hale geldiği bu süreci şiddet nedeniyle destek almak için kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan kadınlarla birlikte yakından deneyimledik.

16 Mart 2020 itibariyle evden çalışmaya başladığımızda Vakıf gönüllüleri olarak aramızdaki bağı ve deneyim paylaşımını devam ettirmek için sık sık çevrimiçi toplantılarla bir araya geldik. Kadın danışma merkezimizin faaliyetlerinin devamını önceledik. Bu tarihten itibaren danışanlarla, bazı istisnai durumlar haricinde yüz yüze görüşme yapamadık. Görüşmelerimizin neredeyse tamamını telefon ve e-mail üzerinden yürütmenin yüz yüze yapılan görüşmelerin aksine ne denli kısıtlılıklar içerdiğini deneyimledik, duygularımızı iletmekte, paylaşmakta zorlandık. Ofis içerisinde bir arada çalışma pratiğinin de bizi besleyen, güçlendiren bir faktör olduğunu fark ettik. Ayrıca ev ile ofis ayrımının ortadan kalktığı bu süreçte yaptığımız görüşmelerin bizi daha çok etkilediğini, mekânsal farklılaşma yaratamadığımız için duygusal olarak daha kırılgan hale geldiğimizi gözlemledik.

Görüşmelerin evden yapılıyor olmasının yarattığı bu mekânsal kısıtlılık, başvuruda bulunan kadınlar için daha da fazla geçerliydi. Evde yalnız kalacakları bir an, bir mekân yaratarak Vakfa ulaşmaları, bazen şiddet tehdidini göze almak anlamına geliyordu. Bazen de konuşmaktan çekindikleri şiddet süreçlerini paylaşmak için kendilerini güvende hissetmemeleri nedeniyle zordu. Tüm kısıtlılıklara rağmen gönüllülük esasıyla feminist ilkelere dayanan sosyal, psikolojik ve hukuki destek çalışmalarımızı kadınların talepleri doğrultusunda sürdürdük.

Bu süreçte kamuoyuna kamu kurumları tarafından yeterli bilgilendirme yapılmadığı için kurumların değişen işleyiş ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi alıp kadınlara aktarmamız gerekti. Bu amaçla çeşitli kurumlara bilgi edinme başvurularında bulunduk.

Bir araya gelmenin yeni yollarını keşfetmeye çalıştığımız bu zaman diliminde eğitime, toplantılara katılarak kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarındaki aksaklıklara dikkat çekmek adına savunuculuk faaliyetlerimize devam ettik. Kadın örgütleriyle iletişimimizi sürdürerek deneyim paylaşımında bulunduk. Karantina önlemlerinin uygulanmaya başlandığı 2020 Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında kadın danışma merkezimize ulaşan kadınlarla yaptığımız görüşmelere dayanan bir rapor hazırladık.¹ Bu raporda, görüşmelerden hareketle taleplerimizi paylaştık.

Bu metin, tüm bu süreci yansıtmaya çalışacak. Bu süreçte edindiğimiz deneyimlerden hareketle kadınların şiddetle mücadele ederken yaşadıkları zorluklara dikkat çekerek İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 sayılı Kanun'un uygulanmasının önemini bir kez daha vurgulamak istiyoruz. Halihazırda artışta olan kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılığın pandemiyle birlikte daha da ağırlaştığı bu süreçte, 19 Mart gecesi Cumhurbaşkanı kararı ile Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiği haberini aldık. Kadın örgütlerinin taleplerine ve uyarılarına rağmen gerçekleşen bu karara kadınlar hem sokakta hem de sosyal medyada **Yaşamlarımıza sahip çıkıyoruz** diyerek tepki gösterdiler. Karar, 20 Mart'ta Türkiye'nin birçok şehrinde yapılan eylemlerle kadınlar tarafından

1 Web sitemiz üzerinden rapora ulaşabilirsiniz: <https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/yayinlar/pandemi-ve-siddet-kiskacinda-kadin-mucadelesi-deneyimleri-raporu-turkce-eylul-2020/>

protesto edildi. Raporun hazırlanma sürecinde sivil toplum örgütlerini hedef alan, sivil toplum örgütlerine kayyum atanmasının önünü açan yasa teklifi mecliste kabul edildi. Bu durum mülteci örgütleri, LGBTİ+ örgütleri ve kadın örgütleri tarafından tepki ile karşılandı, yasaya ilişkin içlerinde Kadın Dayanışma Vakfı'nın da bulunduğu 520 sivil toplum örgütü ortak bir metin hazırladı.

Tüm olumsuz koşullara rağmen yaşamlarımızı savunmaya devam ediyoruz. Mücadele ettiğimiz her alanda patriyarkanın "duvarları" ile karşı karşıya kalıyoruz. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme girişimine yönelik gösterilen tepkiler bir kez daha kadınların mücadelesini ve direncini ortaya koyuyor.

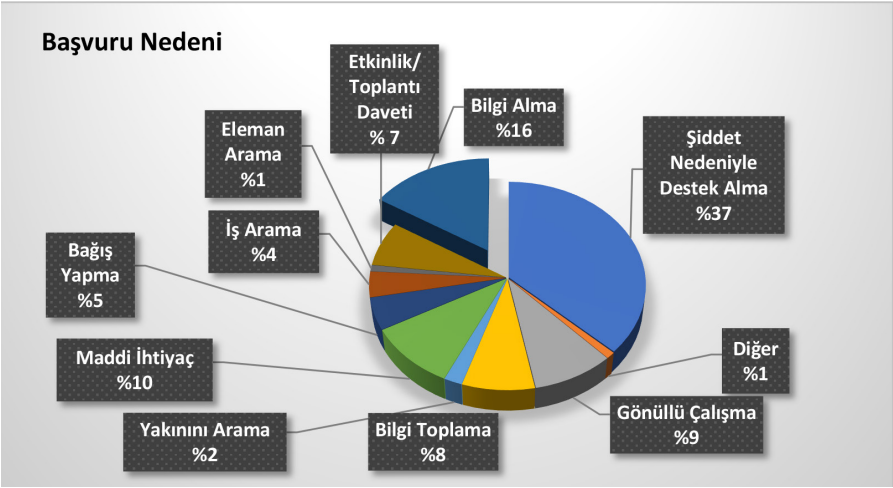
Umudumuz ve çabamız bedenimizin, emeğimizin, cinselliğimizin sömürülmediği eşit ve özgür bir yaşam için. Bu süreçte önümüze çıkan duvarların yıktıklarımızdan çok olmadığını biliyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı

1. Kadın Danışma Merkezimize Yapılan Başvurular

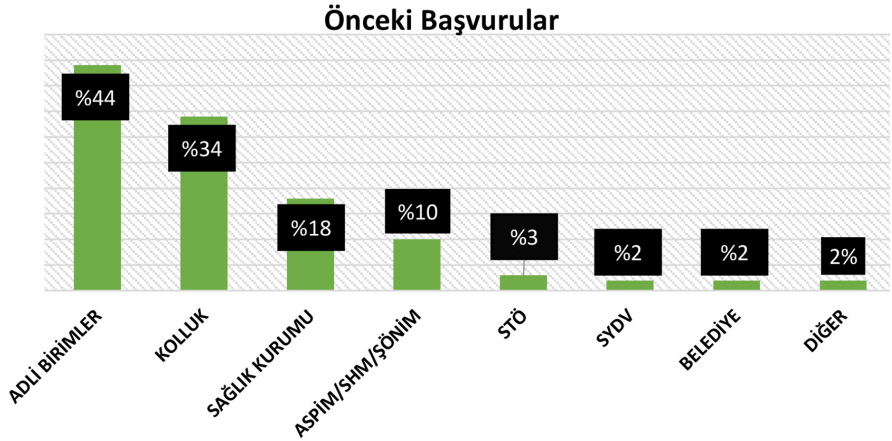
Kadın Dayanışma Vakfı olarak her yıl bir önceki yıla nazaran artan sayıda başvuru alıyoruz. Covid-19 nedeniyle pandemi ilan edilmesinin ardından hem çalışma koşullarımızın değişimi hem de pandemi nedeniyle eve kapanmanın getirdiği zorluklardan dolayı başvuru sayılarında dalgalanmalar gözlemledik. Covid-19'a dair riskleri ve alınan önlemleri gözeterak 16 Mart 2020 itibariyle kadın danışma merkezi çalışmalarını telefon ve e-mail aracılığıyla sürdürdük ve istisnai durumlar dışında yüz yüze görüşme yapmadık. Kadınların kendilerini rahatça ifade edebildikleri güvenli bir alan sağlamak da kadın danışma merkezimizin amaçlarından biriyken pandemi önlemleri nedeniyle fiziksel olarak kadınlarla bir araya gelememenin etkilerini yaşadık. Diğer yandan telefon ve e-posta yoluyla yaptığımız görüşmelerde, Covid-19 nedeniyle bazı temel ihtiyaçlara dair gereksinimlerin arttığını ancak söz konusu erkek şiddeti olduğunda kadınların yaşıntılarının ortaklaştığını gözlemledik.²

2020 yılı boyunca kadın danışma merkezimize 585 kişi başvurdu. Başvurular birçok farklı nedenle yapılsa da ağırlıklı başvuru nedeni şiddet nedeniyle destek almak idi:

2 Kadın Dayanışma Vakfı, Kadın Danışma Merkezi Faaliyet Raporu 1 Ocak-31 Aralık 2020, Ankara, 2021.

2020 yılında kadın danışma merkezimize başvuran kadınların %67'sinin (144 kadın) bize ulaşmadan önce başka kurum/kuruluşlara başvuruları olmuştu. Danışanların %14'ü ise maruz kaldığı şiddeti en yakınları dahil, hiç kimseye paylaşmamıştı. Daha önce başka kurum/kuruluşlara yapılan başvuruların dağılımı şöyleydi:

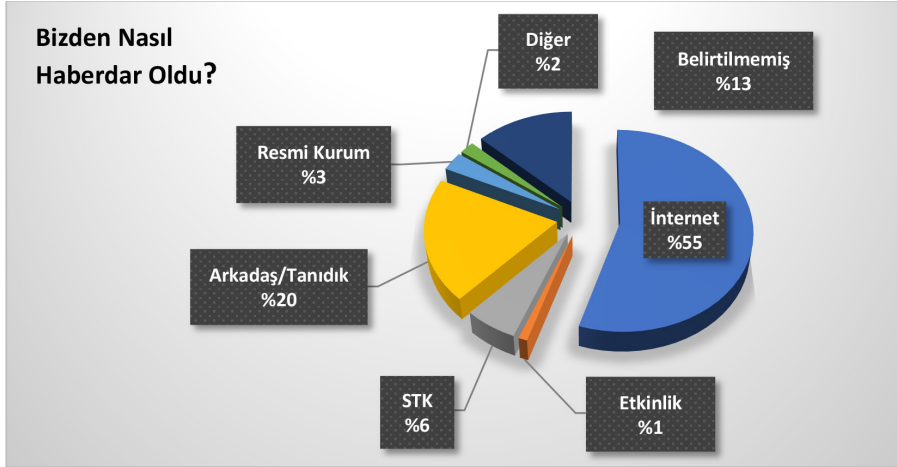
• Şiddet Nedeniyle Yapılan Başvurular

Kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan 585 kişiden 216 kadın maruz kaldığı şiddetle mücadele ederken destek almak için bize ulaştı. Bu görüşmelerde kadına yönelik şiddeti, şiddetin etkilerini ve mücadele yollarını konuştuk. Şiddet nedeniyle yapılan başvurularda dikkatimizi çeken husus, kadınların şiddetle mücadele mekanizmalarına başvurmadan önce dile getirdikleri tedirginlikti. Kolluk veya adli birimlere başvuruda bulunmanın maruz kaldıkları şiddeti arttıracığından endişe ediyorlar ve kamuoyuna yansıyan uzaklaştırma kararlarına rağmen şiddete maruz kalan, katledilen kadınlara dair haberlerden bahsediyorlardı. Kadınlar sıklıkla kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında alınan önlemlerin yetersizliğini ve işlevsel olmamasını dile getirdiler.

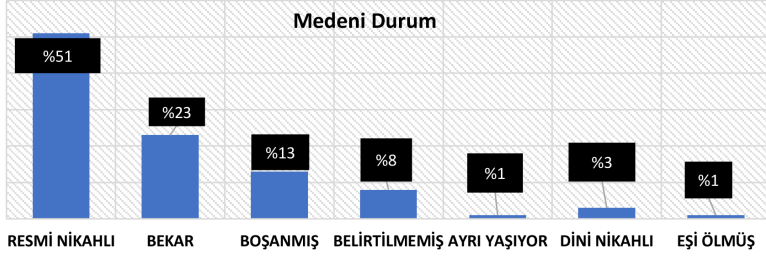
• Danışanlara Dair Bilgiler

Maruz kaldığı şiddet nedeniyle destek almak için başvuruda bulunan 216 kadından 9'u doğrudan merkezimize gelerek, 171 kadın telefonla, 36 kadın ise e-mail ile başvurdu. Pandemi nedeniyle ağırlıklı olarak evden çalıştığımız için yüz yüze başvurular sınırlı sayıda kaldı. Evden çalıştığımız sürenin büyük bir kısmında kadın danışma merkezimizin iki telefon hattından yalnızca birini cevaplayabilmemiz de telefonla yapılan başvuru sayısına yansdı. Kasım ayıyla birlikte merkezimiz yeniden her iki telefon numarası üzerinden de erişilebilir oldu. Sosyal çalışmacılar ve gönüllüler, merkezimize başvuran kadınlarla yıl boyunca telefonla veya e-posta üzerinden 400'den fazla görüşme yaptı.

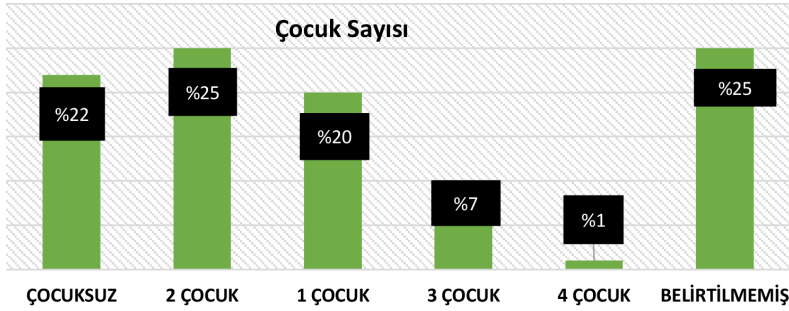
Kadın danışma merkezimize yapılan başvuruların %82'si kendisi için, %18'i ise şiddete maruz kalan yakınları için ulaşınlardı. Bir başkası adına başvuru yapılan durumlarda daha iyi bilgi alarak destek olabilmek ve kadınların güçlenme sürecine katkıda bulunacağına inandığımız için sonraki görüşmelere şiddete maruz kalan kadınların kendileriyle devam etmeye çaba gösterdik.

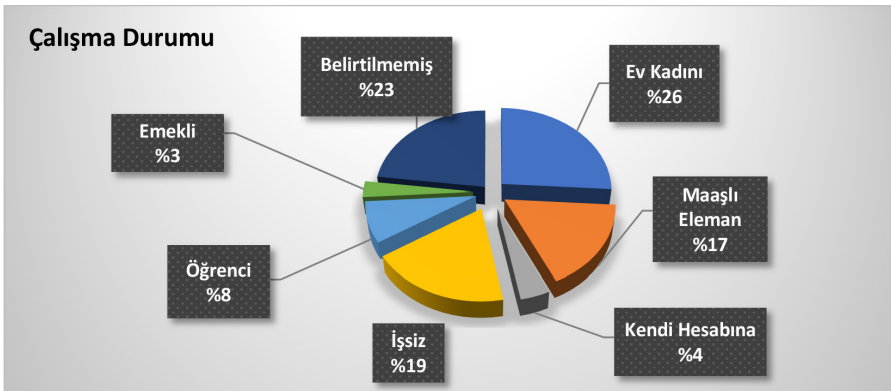
Başvuran kadınların %55'i Kadın Dayanışma Vakfı'na dair bilgiyi internet üzerinden edinmişti. Danışanların %20'sini arkadaşları/ tanıdıkları kişiler, %3'ünü resmî kurumlar, %6'sını diğer sivil toplum örgütleri yönlendirmişti. %1'i ise katıldığımız üniversite etkinlikleri ya da gerçekleştirdiğimiz mahalle çalışmaları sonrasında başvurmuştu.

Merkezimize ulaşan 109 kadın resmi nikahlı, 49 kadın bekar, 29 kadın boşanmış, 6 kadın dini nikahlı, 3 kadın ise eşiyile ayrı yaşayan kadınlardı.

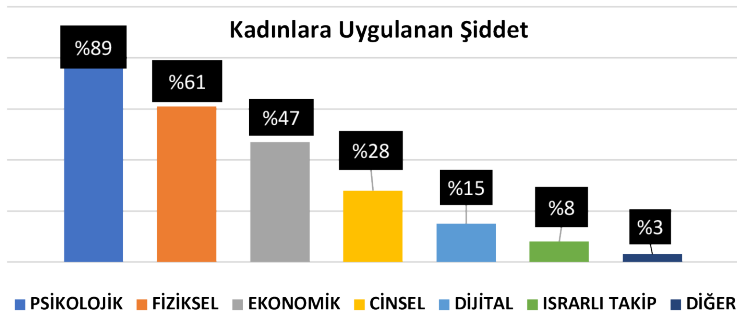
Merkezimize başvuran 48 kadın çocuk sahibi değildi. 53 kadın iki çocuklu, 43 kadın tek çocuklu, 16 kadın ise üç çocuklu. Kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan kadınların %19'unun çocukları da kadınlara şiddet uygulayan kişiler tarafından şiddete maruz kalmıştı.

37 kadın başvuru yaptığı esnada ücretli bir işte çalışıyordu. Ücretli bir işte çalışanlar arasında kamu ya da özel sektörde birbirinden farklı alanlarda çalışan kadınlar vardı. 9 kadın ev temizliği, kendisine ait dükkanını ya da şirketini işletme, evden satışı yapılan ürünlerden gelir elde etme gibi yöntemlerle kendi hesabına çalışan kadınlardı. 56 kadın merkezimize başvurduğu sırada ücretli bir işte çalışmıyor ve kendisini ev kadını olarak tanımlıyordu. 41 kadın ise başvurduğu sırada iş arıyordu. Pandemi koşulları nedeniyle işlerini kaybettiğini ifade eden kadınlar hem iş aramak hem de sosyal destek programları hakkında bilgi almak için merkezimize başvuruda bulundular.

• Kadınlara Uygulanan Erkek Şiddeti

2020 yılında kadın danışma merkezimize başvuran kadınların %89'u (193 kadın) hakaret; aşağılama; hareketlerini kısıtlama; küçük düşürme; bağırma; ilgi alanlarını kısıtlama; iftira; şantaj; kıskançlık bahanesiyle üzerinde baskı kurma; suçlama; çocuğunu göstermeme; çocuğunu kaçırmakla tehdit etme; kadının eğitimini engelleme; kadının kendisine, çocuğuna ya da ailesine zarar vermekle tehdit etme; yalnızlaştırma; iletişim araçlarını kullanmasına engel olma; öldürmekle tehdit etme; istemediği şeyler için zorlama gibi farklı biçimlerde **psikolojik şiddete** maruz kalmıştı. Psikolojik şiddete maruz kalan danışanların arasından 120 kadın aynı zamanda fiziksel şiddete de uğramıştı. Bu durum farklı şiddet türlerinin iç içe yaşandığının, tekrar ettiğinin göstergesidir.

Danışanların %61'i (131 kadın) tokat, darp etme, tartaklama, delici ve kesici aletle yaralama, eve kapatma ya da sokağa atma, kadının kişisel eşyalarına zarar verme ya da olay esnasında çevrede bulunan eşyalara zarar verme, boğazını sıkma, tedavi olmasına engel olma, aç bırakma vb. şekillerde **fiziksel şiddete** maruz kalmıştı. Fiziksel şiddete maruz kaldığını beyan eden kadınlar büyük oranda kolluk birimlerine ve sağlık merkezlerine başvurarak darp raporu edinmişlerdi. Yine kadınlar, maruz kaldıkları şiddetin uzun zamandır devam ettiğini, katlanılmaz hale geldiğini, düzeler ümidiyle beklediklerini ama artık yaşamlarından endişe ettikleri için şiddetle mücadele mekanizmalarına başvurduklarını ifade ettiler.

Danışanların %47'si (102 kadın) **ekonomik şiddete** maruz kalmıştı. Kadınlar ekonomik şiddeti maaşlarının ellerinden zorla alınması, mahkemenin belirlediği nafakanın ödenmemesi, kadının nafaka talebinde bulunmaması için erkekler tarafından zorlanması, evin ihtiyaçlarının karşılanmaması, kadının kredi kartından yüksek harcamalar yapıp borçlanmaya neden olma, kira ödememe, çalışmasına engel olma, ortak paralarının habersizce harcanması, ziyet eşyalarına el koyma, aile konutunun kadının onayı olmadan satılması, kadının imzasını taklit ederek borçlandırma, aile içinde mal paylaşımında kız çocuğuna pay vermeme, kadını kredi çektirerek borçlandırma, kadının adına şirket kurup borçlandırma ve borçları ödememe, çalıştığı işten ücretini alamama, eşyalarına el konulması, evin ortak parasının erkek tarafından içki, kumar, uyuşturucu maddeye harcanması vb. şekillerde yaşamışlardı. Ekonomik şiddet uygulayanlar sıklık sırasıyla kadınların eşleri, eski eşleri, kendi aileleri, babaları veya tanıdıkları/arkadaşları olan erkeklerdi. Ekonomik şiddete maruz kalan kadınların büyük çoğunluğu psikolojik ve fiziksel şiddete de maruz kalmışlardı. Ekonomik şiddetin yarattığı zorluklar kadınların şiddetten uzaklaşmasını engellediği gibi, boşanma talebi olan kadınlar için ciddi sorunlar yaratıyor. Özellikle boşanma davalarında ve mal paylaşımında görünür hale gelen ekonomik şiddete maruz kalan bir danışan, çekişmeli boşanma davasının yıllar süreceğinden endişe ederek talep ettiğinden çok daha az bir miktarda tazminat alarak uzlaşma yoluna gittiğini ifade etti. Bu durum ev içi emeğin görünmez, maddi değeri olmayan bir emek olarak görülmesinin bir sonucu olarak çok fazla kadının deneyiminde karşımıza çıkıyor.

Ekonomik şiddet söz konusu olduğunda kadınların nafaka ile ilgili yaşadıkları sorunları ayrıca vurgulamak istiyoruz. Kadın Dayanışma Vakfı olarak 2019 yılında yayımladığımız araştırmada tespit ettiğimiz sorunlar devam ediyor.³ Nafakanın ödenmemesi halinde kadınların icra takip mekanizmalarına başvurmak zorunda kalmaları merkezimize başvuruda bulunan kadınların dile getirdikleri önemli bir sorundu. Kadınlara ve çocuklarına ödenmesi için belirlenen nafaka miktarlarının çok düşük olduğunu, kadınların yaşamlarını sürdürmekte güçlük yaşadıklarını deneyimledik. Nafaka ile ilgili bir diğer sorun ise sadece boşanma davasında talep edilebildiğine ilişkin eksik bilgiydi. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284 sayılı Kanun) kapsamında kadınların boşanma davasına gerek olmaksızın tedbir nafakası talebinde bulunabilmelerine ilişkin bilginin görünür olmadığını gözlemledik. Yine bu kapsamda mahkemelerce tayin edilen tedbir nafakası miktarının düşük olduğunu, erkekler tarafından hiç ödenmediğini ya da düzenli ödenmediğini söylemeliyiz.

Danışanların %28'i (60 kadın) **cinsel şiddete** maruz kalmıştı. Kadınlar cinsel şiddeti taciz, tecavüz, tecavüz tehdidi, para karşılığı cinsel ilişkiye zorlama, pornografik görüntüler izlemeye zorlama, cinsel içerikli görüntü paylaşmaya zorlama, cinsel taleplerinin aşağılanması, görmezden gelinmesi, vb. şekillerde yaşamışlardı. Cinsel şiddet uygulayanlar sırasıyla kadınların eşleri, okul/iş vb. sosyal çevrelerinden tanıdıkları ve arkadaşları, yabancılar, kendi ailelerinden erkekler, babaları, eski eşleri ya da eski sevgilileri, sevgilileri, eşinin akrabaları ve komşuları gibi kişilerdi. Cinsel şiddete ilişkin en dikkat çeken durum çoğu zaman kadınların anlatmakta yaşadıkları güçlüğü. Kadın danışma merkezimize gelen başvurularda cinsel şiddete ilişkin beyanların iki türlü yapıldığından söz edebiliriz. İlki, doğrudan cinsel şiddete maruz kaldığını beyan eden ve bununla ilgili psikolojik ve hukuki destek talep eden kadınların başvurularıyla. Bu başvurularda ilk elde kadınlar kendilerini ifade etmede ve yaşadıkları şiddeti paylaşmakta zorlandıkları için diğer şiddet biçimlerine maruz kalıp kalmadıkları tespit etmek güçtü. İkincisi ise, diğer şiddet biçimleriyle

3 Kadın Dayanışma Vakfı, Yoksulluk Nafakası Araştırması: Sosyo-Hukuki Bir İnceleme, Ankara, 2019a.

iç içe ifade edilen cinsel şiddet beyanlarıydı. Özellikle evlilik birliği içerisinde kadınlar bedensel olarak aşağılandıklarını, cinsel arzularının küçümsenip değersizleştirildiğini, karşılanmadığını dile getirdiler. Bir danışan maruz kaldığı şiddeti aktarırken **kocam beni yatakla da cezalandırıyor** diyerek kendini ifade etti.

Çocuklarına şiddet uygulanacağı ya da temel ihtiyaçlarının karşılanmayacağına ilişkin tehditlerle ve genellikle fiziksel şiddet de uygulanarak cinsel birlikteliğe zorlanmak kadınların en sık maruz kaldığı cinsel şiddet biçimiydi. Kürtaja zorlanmak, zorla hamile bırakılmak, doğum kontrol yöntemlerinin kadının rızası olmadığı halde kullanılmaması veya kadının kullanmaya zorlanması (kondom kullanmamak, istemediği halde kadını doğum kontrol hapı içmeye zorlamak, doğum kontrol hapı almasına engel olmak vb.) da diğer cinsel şiddet örneklerindendi. Diğer yandan danışanlar arasında çocukluk çağında da cinsel istismar yaşadığını paylaşanlar oldu. Partnerinin tecavüzü sonrası hamile kalan ve gebeliği sürdürmek zorunda kalan bir danışan, pek çok zorlukla ailesinden gizlediği gebelik sürecinin ardından doğum için hastaneye gittiğinde durumun ailesi tarafından öğrenildiğini, kendi babasından şiddete uğrama riski yaşadığı bu süreçte kendisini yalnızca annesinin desteklediğini ve bu desteği de kaybetmemek için bebeği evlatlık vermek zorunda kaldığını paylaştı. Şiddete maruz kalan pek çok kadın için bağımsız bir yaşam kurmak konusunda sosyal desteğin oldukça belirleyici olduğunu gözlemledik.

Merkezimize başvuranların %15'i (33 kadın) sevgili, eski sevgili, baba, arkadaşının sevgilisi gibi erkeklerin uyguladığı **dijital şiddete** maruz kalmıştı. Danışanlar, rızası olmaksızın konum özelliği ya da çeşitli uygulamalarla sürekli olarak takip edilme; hayatının akışına engel olacak biçimde ısrarla mesaj atma ve arama; cinsel içerikli fotoğraf ve videolar gönderme; özellikle nerede ve kiminle olduğunu öğrenme yönünde baskıyla fotoğraf, video, ses kaydı göndermeye zorlama; sosyal medya hesaplarının şifrelerini isteme; kadın adına sosyal medyada sahte hesaplar açarak paylaşım yapma ya da yapacağına dair tehdit etme gibi örneklerle maruz kaldıkları dijital şiddeti paylaştılar. Pek çok kadın özellikle görüntü ya da videolarının yayınlanması tehdidi sonucu yaşadıkları depresyon, kaygı, intihar düşünceleri, bitmeyen takip hissi sebebiyle işini düzenli takip edememe ve bu yüzden işini kaybetme gibi

zorluklar yaşamıştı. Pandemi sürecinde dijital şiddetle ilgili aldığımız başvuruların yoğunlaştığını söyleyebiliriz. Özellikle ailelerinin yanına dönen öğrenci kadınlar maruz kaldıkları dijital şiddetle mücadele etmek isterken ailelerinin durumdan haberdar olmasından endişe ettiklerini paylaştılar. Dijital şiddet uygulayan kişiler, kimi zaman mesleki uzmanlık alanlarını da kullanarak kadınlara uyguladıkları şiddetin sonrasında, kadınları şikâyetle bulunmamaları için tehdit etmişlerdi. Örneğin kadınlar avukat veya psikolog olduğunu iddia ederek kendilerini tehdit eden erkeklerden bahsettiler. Bu kişiler kimi zaman kadının ailesine kadının özel hayatını ifşa etmekle tehdit ederek kadınların şiddetle mücadelesini engellemeye çalışmışlardı.

Danışanların %8'ine ise (18 kadın) eşleri, eski sevgilileri, yabancılar ya da yaşadıkları çevreden tanıdıkları erkekler **ısrarlı takip** uygulamıştı. Kadınlar maruz kaldıkları ısrarlı takibi gözetlenmek; istemedikleri halde sürekli olarak arama, mesaj ya da e-mailler gönderilmesi, iş yerine, okuluna ya da evine sürekli olarak gelmek, kapısında beklemek ya da beklenmedik anlarda çeşitli mekanlarda karşısına çıkılması gibi örneklerle paylaştılar. İnternet, sosyal medya ve dijital araçların kullanımının giderek arttığı son yıllarda ısrarlı takip de daha yaygın şekilde özellikle dijital şiddetle birlikte görülür hale geldi. Örneğin, ısrarlı takibe ve dijital şiddete maruz kalan bir danışan eski sevgilisinin sürekli olarak evine ve iş yerine geldiğini, görüşmek istemediğinde ise yakınlarına ulaşmaya çalıştığını, iş yerinin önüne pankart açıp beklemesi sonucunda iş arkadaşlarıyla yaşadıkları sorunlar nedeniyle işten ayrılmak zorunda kaldığını paylaştı.

2020 yılında merkezimize başvuran 6 kadın (%3) ise **erken yaşta ve zorla evlendirme, mobbing** gibi diğer şiddet türlerine maruz kalmıştı.

• Şiddet Uygulayan Erkeklerle Dair Bilgiler

Danışanların %54'üne (115 kadın) şiddet uygulayanlar kadınların eşleriyle, 13 kadın eski eşinin uyguladığı şiddetle mücadele ediyordu. Merkezimize başvuran 19 kadına şiddet uygulayanlar kadınların sosyal çevrelerinden tanıdıkları veya arkadaşları olan erkeklerdi. 20 kadına kendi aile bireyleri olan erkekler şiddet uygulamıştı. 15 kadına şiddet uygulayanlar yabancılar, 18 kadın sevgilisinden ya da eski sevgilisinden şiddet görmüştü.

• Diğer Başvurular

Bilgi toplama: Aralarında gazeteciler, öğrenciler, akademisyenler ve araştırmacıların olduğu 46 kişi (%8) toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve şiddetle mücadele, bu konularda gündemdeki gelişmeler ve sivil toplum konularındaki çalışmalarını için bilgi toplamak üzere bize ulaştılar. Covid-19 pandemisinin kadınlar üzerindeki etkilerine dair bilgi almak isteyen kişilerle ve kurumlarla çok sayıda görüşme yaptık. Pandeminin kadınlar üzerindeki etkilerine yönelik bu başvurular genelde kadına yönelik şiddetin nasıl bir hal aldığına dair idi.

Yakınına arama: 13 kişi (%2), sığınakta olduğunu düşündükleri kadınları sormak için merkezimizi aradı. Bu görüşmelerde, merkezimize başvuran ve destek alan kişilerin bilgilerini üçüncü kişi ve/veya kurumlarla paylaşmadığımızı ve sığınakların adres gizliliği ilkesi ile çalışan kurumlar olduğunu belirttik.

Gönüllü çalışma: 52 kişi (%9) Kadın Dayanışma Vakfı'nda gönüllü olmak istediğini söyleyerek bu konuda bilgi aldı. Vakfımıza başvurarak gönüllü olmak istediğini söyleyen kadınlarla gönüllü atölyeleri düzenleyerek Vakfı tanıtıyor; çalışma ilkelerimizi aktarıyor ve birlikte çalışabileceğimiz alanları karşılıklı olarak belirliyoruz. Ancak geçtiğimiz yıl pandemi koşulları nedeniyle gönüllü atölyeleri gerçekleştiremediğimiz bilgisini başvuruda bulunan kadınlarla paylaştık.

İş arama: Kadın danışma merkezimize başvuranların %4'ünü (21 kadın) iş arayan ve desteğimizi isteyen kadınlar oluşturdu. Doğrudan verdiğimiz destekler arasında olmaması dolayısıyla bu konuda az başvuru alıyoruz. Pandemi koşulları nedeniyle iş arama başvurularında geçtiğimiz seneye oranla iki kat artış olduğunu söyleyebiliriz.⁴

Ayni/nakdi bağış ve Ayni/nakdi ihtiyaç: Bu süre içerisinde bize ulaşan 59 kadın (%10) ayni/nakdi destek talebinde bulundu. Kadınları buldukları yerlerde maddi destek ve eşya desteği için başvurabilecekleri kurum ve kuruluşlara yönlendirdik. Pandeminin kadınlar üzerindeki etkilerinden biri de yoksulluk ile ilgiliydi. Başvuruda bulunan kadınların oranı geçen yılki oranın iki katı idi. Vakfa ulaşan 32 kişi (%5) ise Vakfa ve/veya

4 Kadın Dayanışma Vakfı, Kadın Danışma Merkezi 2019 Faaliyet Raporu, Ankara, 2019b.

danışma merkezimize başvuran kadınlara destek olmak için bağıştta bulunma yolları hakkında bilgi almak istedi. Böyle durumlarda bağışt ve/veya kullanım eşyası desteklerini ihtiyacı olan danışanlara iletmeye çalışıyoruz.

Bilgi alma: 95 kadın (%16) bilgi almak amacıyla bize ulaştı. Bilgi almak isteyen pek çok kadın bir şiddet hikayesi paylaşmadan, başvurabileceğı destek mekanizmaları hakkında sorular sordu. Sığınaklara ulaşmak, sığınakta çocuklarıyla kalıp kalamayacakları ve kalma süreleri bu görüşmelerde en sık karşılaştığımız sorulardı. Pek çok kadın pandemi önlemleri nedeniyle evde yalnız olmadığı, yakınlarında sürekli birileri olduğu için yaşadıklarını ayrıntılı ve rahat biçimde aktaramadı ve olası bir acil durumda evden nasıl uzaklaşabileceğini öğrenmek istedi. Diğer yandan, kendisinin ya da çocuklarının ihtiyaçları için sosyo-ekonomik destek alınabilecek kuruluşları, pandemi döneminde artan işsizlik ve ekonomik ihtiyaçlarla paralel olarak sağlanan desteklerden nasıl yararlanabileceğini öğrenmek de sıkça karşılaştığımız örneklerdendi.

Diğer başvurular: 9 kişi (%1) ise bahsedilen hususlar dışında kalan talepler için bize ulaştı. Bu başvuruların arasında Vakıf yayınlarından talep etmek, düzenlenecek panel, konferans vb. etkinliklerde konuşmacı veya katılımcı olmamız için davet etmek, kadına yönelik şiddet konulu çalışmalarını tanıtmak ve bu çalışmalar için çeşitli şekillerde destek istemek gibi talepler vardı.⁵

2. Kadın Danışma Merkezi Desteğı

Kadın danışma merkezimize destek almak için ulaşan herkesle ilk görüşmeleri sosyal çalışmacılar gerçekleştiriyor. 2020 yılında maruz kaldığı şiddet nedeniyle destek almak için başvuran 216 kadının %80'ine (176 kadın) sosyal çalışmacılar tarafından **sosyal destek** sağlandı.

Başvuruda bulunan kadınların %43'ü **hukuki destek** talebinde bulundu. Gönüllü avukatlarımız aracılığıyla telefon üzerinden hukuki destek sağladık. Kadınların hukuki destek taleplerinin başında maruz

⁵ Kadın Dayanışma Vakfı, a.g.e., 2021.

kaldıkları şiddete ilişkin hakları konusunda bilgilendirilmek vardı. Boşanma aşamasında olan, boşanmaya karar veren kadınlar yasal haklarını öğrenmek için danışma merkezimize başvuruda bulundular. Boşanma konusunda en çok gelen sorular çocukların velayetleri, mal paylaşımı ve nafaka hakkına ilişkindi. Zaman zaman kadınlar çevrelerinden edindikleri bilginin doğru olup olmadığını teyit etmek için de başvuruda bulundular. Pandemi sürecinde kolluk ve adli birimlere nasıl ulaşacaklarını, mahkemelerin tatil edilmesinin ne anlama geldiğini, şiddet gördükleri eski partnerlerinin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunda yapılan değişiklikten yararlanıp yararlanamayacağını öğrenmek istediler.

Kadınlar maruz kaldıkları şiddet nedeniyle **psikolojik destek** talebinde de bulundular. Pandemi ilanını takip eden günlerde askıya aldığımız psikolojik desteğimizi ilerleyen günlerde çevrimiçi uygulamalar üzerinden gönüllü psikologlar aracılığıyla sürdürdük. Yüz yüze olabilmenin mümkün olmadığı bu koşullarda psikolojik destek sunmaya dijital araçlar kullanarak devam ediyoruz. Yine pandemi koşullarının kadınların psikolojileri üzerinde olumsuz etkiler yarattığına, şiddete maruz kalınan ortamdan uzaklaşamama, daha önce maruz kaldıkları şiddetin yarattığı travmaların hatırlanması gibi nedenlerle bu süreçte psikolojik destek taleplerinin arttığına dikkat çekmek istiyoruz.

3. Kadınların Erkek Şiddeti ile Mücadelesi

Kadına yönelik erkek şiddeti üzerine yaygın anlatı, yalnızca "bazı" kadınların şiddete maruz kaldığı, bu şiddete kadınların neden olduğu yönünde. Hatta kadınların mücadele süreçlerinden zaman zaman geri çekilmelerinin şiddetten uzaklaşmak istemedikleri anlamına geldiğine dair görüşlerle de sıkça karşılaşırız. Halbuki çocukluğumuzdan bu yana çevrelendiğimiz toplumsal cinsiyet kalıpları bizi şekillendirir, maruz kaldığımız şiddeti bireysel bir sorun gibi algılamamıza, kendimizi suçlamamıza neden olur. Kadınların şiddet ile mücadele süreçlerinde yaşadıkları en büyük zorluklardan biri kadına yönelik erkek şiddetinin yarattığı umutsuzluk, çaresizlik, yalıtılmışlık, kendini suçlama hali. Şiddetin psikolojimiz üzerinde yarattığı bu etki karşısında çoğu zaman yakın çevremizde aradığımız desteği bulamadığımız gibi, maruz kaldığımız şiddete bizzat kendi davranışlarımızla sebep olduğumuz yönünde söylemlerle de karşılaşırız. Danışanların kadın danışma merkezimize başvurularında çokça dile getirdikleri bir şey, şiddetten kendilerini sorumlu görmeleri ile ilgili cümleler. Örneğin **bunlar neden oldu, neden benim başıma geldi, neden hep benzer şeyleri yaşıyorum?** diye soran danışan, devamında gördüğü şiddet nedeniyle ailesinden destek alamadığını, şiddete katlanmasının telkin edildiğini aktardı. Kadına yönelik erkek şiddeti karşısında yaşadığımız bu olumsuz hisler elbette sadece fiziksel şiddet ile ilgili değil, şiddetin tüm türlerini kapsıyor. Pek çok konuda güvensiz ve yalnız hissetme, başarısızlık, iletişim kurmada zorluk, umutsuzluk gibi duyguların bu tür durumlarda yoğun olarak hissedildiğini görüyoruz. Şiddetin sebebinin kendinde arayan, kendini suçlayan bir danışan, tanımadığı birinin ısrarlı takibine maruz kaldığını aktardıktan sonra boşanmış bir kadın olduğu için bunun başına geldiğini ifade etmişti. Tanımadığı bir kişinin tacizine maruz kalan bir başka kadın ise yaşadığı travmayı atlatamadığını, üzerinden çok zaman geçmesine rağmen kendini "kirlenmiş" hissettiğini söylüyordu. Konuşmamız ilerledikçe maruz kaldığı şiddeti eşi ile uzun zaman sonra paylaşabildiğini ve eşinin ilk tepkisinin **sen nasıl bir kötülük ettin ki bunu yaşadın** şeklinde olduğunu aktarmıştı. Kadın eşinin tepkisinden endişe ettiği için yasal süreçlere başvuramamış, şikâyet sürecini kaçırmış, eşinden aldığı tepki sonrasında da kendini suçlamaya devam etmiş, maruz kaldığı travma derinleşmişti. Danışanla, kadına yönelik erkek şiddetinin hiçbir gerekçesi

olamayacağı, şiddet sonrasındaki tepkilerimizi birçok şeyin etkileyebileceği ve kadın dayanışmasının şiddet karşısında bizi güçlendireceği hakkında konuştuktan sonra bulunduğu ildeki kadın örgütüne yönlendirdik. Maruz kaldığı şiddet için ve bu şiddet karşısında hukuken adım atmadığı için kendini suçlamaktan vazgeçen danışan, iletişim bilgilerini verdiğimiz kadın örgütü ile irtibata geçmeye karar verdi.

Kadına yönelik şiddetle mücadele sürecinde bu önyargıları kırmak, tüm kadınların şiddete maruz kalabildiğini, şiddete uğramanın bizim suçumuz olmadığını, şiddetin hiçbir haklı gerekçesi olmayacağını, şiddetin patriyarkal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını konuşarak başlamanın kadınları güçlendiren ve destekleyen bir tutum olduğunu söyleyebiliriz. Evliliğinde şiddet gören bir danışan, bir türlü boşanamamış olmakla ilgili kendini suçluyor, **gurursuz** olduğunu söylüyordu. Görüşmemizin devamında, şiddet ilişkisinden uzaklaşmanın zorlukları ve aslında bu kararsızlığın anlaşılabilir olduğu üzerinde durduk. Toplumsal cinsiyetin kız çocukların doğumundan itibaren onların davranışlarını şekillendirdiğini, kız çocuklarının bağımsız davranabilme imkanlarının engellendiğini konuştuk. Maruz kaldığımız şiddet karşısındaki tavrımızın kaynağının çocukluk deneyimlerimiz olabileceğinden bahsettik. Danışan bu aktarımlardan sonra kendine yönelik olumsuz, suçlayıcı tutumundan uzaklaşarak çocukluktan bu yana şiddet gördüğünü aktardı. Maruz kaldığı şiddetten uzaklaşmamasının nedenini kendinde aramaktan vazgeçti.

Toplumsal cinsiyet kalıpları kadına yönelik şiddet karşısında kendimizi suçlamamıza neden olurken, şiddet ortamından uzaklaşamamaya şiddet döngüsü içinde kalmamızla da sonuçlanabilir. Örneğin çocuk yaşta evlendirilmiş ve çocuk sahibi olmuş, evliliği boyunca hep şiddete maruz kalmış bir danışanın deneyimi de bu yöneydi. Danışan evliliğinde yaşadığı şiddet nedeniyle **evliliği beceremedim** diyerek kendini suçluyordu. Fakat diğer yandan da şiddetten uzaklaşmak için defalarca karakola başvurduğunu, şikâyet süreci başlattığını ancak her seferinde ailesinden destek göremediği için şikâyetini geri çekerek şiddet ortamına geri döndüğünü aktarmıştı.

Kadına yönelik şiddetin psikolojimiz üzerinde yarattığı bu olumsuz etkiler ve toplumsal destekten yoksun olmanın yanı sıra kadınlar; boşanma ve 6284 sayılı Kanun başvurusu süreçlerinde de yoğun şekilde şiddete maruz kalabiliyor, şiddetin devam edeceği ile ilgili tehdit ediliyorlar.

Bu tehdit, varsa çocuklar ve yakınlar üzerinden devam ediyor. Örneğin maruz kaldığı şiddet ile ilgili üç kez darp raporu almış, şikayetlerinden kamu davası devam eden ancak halen eşinin şiddet uygulamaya devam ettiği danışan, eşinin **boşanırsan kendime zarar veririm, vebali boynuna olur, çocuğunu göremezsin** diyerek kendisini baskı altına aldığını ifade etmişti. Danışan, daha önceki şikayetlerini de benzer baskı ve tehditlerle geri çekmişti. Şiddetten uzaklaşmanın kendisi ve çocukları için hayati önemde olduğunu konuştuğumuz danışan ile erkeğin kendini ölümlle tehdit ettiği bu durumun da psikolojik şiddet olduğunu konuştuk. Erkek şiddetinin hiçbir haklı gerekçesi olamayacağını, evli olduğu kişinin ev dışında öfkesini kontrol edebildiğini, dolayısıyla ev içinde bilinçli olarak ve isteyerek şiddet uyguladığını konuştuk. Bu paylaşımların kadını şiddet karşısında mücadele etme konusunda güçlendirdiğini gözlemledik.

Bu noktada eklememiz gereken bir diğer husus da farklı şiddet biçimlerinin iç içe yaşanmasıydı. Fiziksel şiddete maruz kaldığı için başvuruda bulunan birçok kadın aynı zamanda ekonomik olarak sömürülüyor, cinsel olarak aşağılanıyor, psikolojik olarak "yetersiz" hissettiriliyordu. Destek mekanizmalarının yoksunluğu ve yerleşik patriyarkal kültür nedeniyle bu durum kadınların şiddet ile mücadelesini güçleştiriyor. Örneğin eşinden fiziksel şiddet gördüğü için ayrılmayı düşünen, durumu ile ilgili hukuki destek almak isteyen bir danışan, eşinin onu yüklü miktarda kredi çektirmeye zorlayarak borçlandırdığını söylüyor, ayrılması halinde bu borç yükünün altından kalkamayacağını düşünüyordu. Ekonomik durumlarının iyi olmasına rağmen eş kendisine para vermek istemiyor, sürekli diğer kadınlarla karşılaştırarak değersiz hissetmesine neden oluyordu. Evlilikleri boyunca devam eden bu şiddet sarmalından çıkamadığı için sürekli kendini suçluyordu. Kadınların borçlandırılmasının yaygın bir ekonomik şiddet biçimi olduğunu konuştuğumuz danışana bu çok boyutlu şiddet ortamından uzaklaşamamasının zorlayıcı bir süreç olduğunu ve kadın danışma merkezimize başvurmasının çok önemli bir adım olduğunu aktararak hukuki destek sağladık.

Toplumsal destek mekanizmalarının yoksunluğu ve kadını suçlayan bakışın yanı sıra, kadına yönelik şiddetle mücadele süreçlerinde kadınların karşılaştığı en önemli zorluk elbette şiddetle mücadele mekanizmaları ile kurdukları ilişkilerde yaşadıkları olumsuz deneyimlerdi. Pandemi ile değişen uygulamalar ve başvuru süreçleri

kadınların şiddetle mücadele süreçlerini zorlaştırdı. Karantina sürecinde kadına yönelik şiddeti ikincil kılan uygulamalara tanık olduk. Bu uygulamalardan en çok karşılaştığımız, 6284 sayılı Kanun kapsamında alınan uzaklaştırma kararlarının sürelerinin kısılması ile ilgili oldu. Bu süreç kadınlar açısından hak kayıplarına neden olarak, şiddetle mücadeleyi olumsuz etkiliyor. Merkezimize başvuran bir danışan, şiddet sonrasında Jandarma karakoluna yaptığı başvuru sonucunda şiddet uygulayan erkeğe karşı bir aylık uzaklaştırma kararı alabilmişti. Ancak yeterli bilgilendirme yapılmadığı için uzaklaştırma tedbirini yalnızca bir kez alınabilen bir karar zanneden danışan, kararı uzatmak için tekrar başvuru yapmamıştı.

Kadınların şiddet gördükleri ortamdan, şiddet uygulayan kişilerden uzaklaşmasını zorlaştıran bir husus da sosyal desteğin kadın odaklı olmayışıydı. Bu doğrultuda kadınlar özellikle evlilik içerisinde gördükleri şiddetten uzaklaşmak için kreş desteğine ve ekonomik desteğe ihtiyaç duyuyorlar. Pandemi sürecinde bize ulaşan bir danışan uzun süredir şiddete maruz kaldığını ve boşanmak istediğini, ama çalıştığı için ikiz bebeklerine bakacak birine ihtiyaç duyduğunu dile getirmişti. Halihazırda hizmet sektöründe asgari ücretle çalıştığı için çocukların bakımını üstlenecek birine ödeyebileceği ücret maalesef yoktu. Bu süreçte çocukların bakımı ile ilgili sorunu çözemediği için boşanmaktan vazgeçti. Birkaç ay sonra yeniden görüştüğümüzde, maruz kaldığı şiddetin arttığını ve çocuklara da yöneldiğini öğrendik. Boşanmaya yeniden karar veren danışanın kendi çalışma saatlerinde çocukların bakımına dair problemi ise devam ediyordu. Ücretsiz ve yaygın kreş desteğinin devlet kurumları tarafından sağlanmasının, kadınların şiddet ortamından uzaklaşmaları için son derece kritik önemde olduğunu bu örnekte yeniden deneyimledik. Hukuki destek sağladığımız danışana boşanmasına gerek olmaksızın tedbir nafakası talep edebileceğini aktardık. Danışan artan şiddet karşısında ne olursa olsun bu süreci başlatmaya kararlı olduğunu söyleyerek boşanma davası için hukuki destek aldı.

Sosyal yardımlara ilişkin bir başka sorun, sosyal yardım mekanizmalarının eş, aile, çocuk temaları üzerinden belirleniyor olmasıydı. Pandemi sürecinde şiddet gördüğü için boşanmak isteyen, çocuğu ve herhangi bir geliri olmayan kadınlardan başvurular aldık. Türkiye’de kadınlara

yönelik ekonomik destek programlarının koşulları kadınların içinde bulunabileceği farklı ve özgün koşulları kapsamıyor, aileyi önceliyor. Bu aile odaklı sosyal yardım perspektifinin kadınların şiddet gördükleri ortamdaki uzaklaşmalarını zorlaştırdığını söylemeliyiz. Kadınların başvuruda bulunabilecekleri sosyal yardımların önemli bir kısmını, çocukları adına alabilecekleri yardımlar oluşturuyor. Boşanmış bir kadının doğrudan kendi adına alabileceği bir sosyal yardım programı bulunmuyor. Kadının kendi adına sosyal yardım alabilmesi için eşinin vefat etmiş olması gerekiyor. Böylece devlet sosyal politikalar aracılığıyla bir yandan kadını anne rolüne hapsederken diğer yandan da ekonomik olarak erkeğe bağımlı görüyor. Bu bakış açısı ve uygulamalar kadınların bağımsız karar alabilmelerini, şiddet gördükleri ortamdaki uzaklaşabilmelerini güçleştiriyor.

Kadın odaklı bir bakışın yoksunluğu, şiddetle mücadele sürecinde kadınları kendilerini tekrar tekrar anlatmak zorunda kaldıkları uzun ve belirsiz bürokratik süreçlerle karşı karşıya bırakıyor. Fakat kadınlar hem toplumsal hem kurumsal destek mekanizmalarından yoksun olsalar da, şiddetle mücadele sürecinin kendilerini güçlendirdiğini sıklıkla ifade ettiler. Şiddetin önlenmesine dair koruyucu ve önleyici tedbirlerin yetersizliği, ekonomik sorunların baskısı ve pandemi koşullarının beraberinde getirdiği belirsizliğe rağmen kadınlar hayatlarını bağımsızlaştırmaya, şiddetten uzaklaşmaya çalışıyorlar. Kadın danışma merkezimizde yaptığımız görüşmelerde, kadınların her yaşta, her durumda kendi adlarına karar vermek çabalarını gösteren birçok örnekle karşılaşırız. 43 yıllık evliliği boyunca farklı biçimlerde şiddete maruz kalan 65 yaşındaki bir danışan, pandemi sürecinde yeni bir hayata adım atmaya karar verip yaşadığı şehri değiştirmiş, bu süreçte adres gizliliği kararı çıkarttırmıştı. Bu örnekten de anlayabileceğimiz tüm farklılıklarıyla kadınlar, hangi yaşta, hangi koşullarda olursa olsunlar şiddetle mücadele etmeyi sürdürüyor.

• **Pandemide Kadınlar Neler Yaşadı?**

Pandeminin başlamasıyla birlikte, kadınların yaşamlarının daha da zorlaştığı, hak kayıplarına uğradıkları, ekonomik zorluklar yaşadıkları süreç tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de benzer şekilde deneyimlendi. Bu süreçte kadınların neler yaşadığına odaklanan tüm

raporlarda ve çalışmalarda ortaklaşılan husus kadına yönelik şiddetin arttığı, kadınların ev içi emek ve bakım emeğine ayırdıkları sürenin uzadığı ve kadınların erkeklere oranla daha fazla işten çıkarıldıkları yönündeydi.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin (UN Women) *Türkiye'de COVID-19 Etkilerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından Değerlendirilmesi* adıyla yayımlanan raporunda, 15 yaşından büyük 1500 kadın-erkek ile Nisan ayında gerçekleştirilen anket çalışmasından hareketle kadınların erkeklere oranla işlerini daha fazla kaybettikleri saptandı. Yine bu çalışmada kadınların bakım emeğine duyulan ihtiyacın artması nedeniyle, kadınların erkeklere nazaran iş yerlerinden daha çok izin aldığı ve ev içi emeğe ayırdıkları sürenin arttığı söyleniyor.⁶

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) *Covid-19 Küresel Salgın Sürecinde Türkiye'de Bakım Ekonomisi ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Eşitsizlikler* adlı araştırma notunda çocuk bakımı ve ev işlerine ayrılan zamanın pandemi öncesine göre arttığı tespit edildi.⁷

Kadın Dayanışma Vakfı olarak deneyimlerimiz yayımlanan raporlarla aynı doğrultuydu. Halihazırda güvencesiz işlerde çalışan, düşük ücret politikasına tabi olan kadınların pandemi ile ilk işten çıkarılanlar olduğunu gördük. Kadınlar kadın danışma merkezimize yaptıkları başvurularda sıklıkla ekonomik destek programlarıyla ilgili bilgi almak istediler.⁸ Kadınlar ağırlıklı olarak hizmet sektöründe çalıştıkları için karantina döneminde hizmet sektöründeki daralmayla işlerini kaybettiler. Yaptığımız görüşmelerde işini kaybettiği için zor durumda kaldığını aktaran birçok danışan oldu. Özellikle evlere temizliğe giden ev işçisi kadınlar bu süreçte işsiz kaldılar. Pandemi öncesinde **herhangi bir şey istersen boşanmam** diyerek tehdit edildiklerinden anlaşılmalı boşanabilmek için nafaka istemeyen, yeterli geliri olmadığı için çocuklarının velayetini erkeğe bırakmak zorunda kalan, pandemi nedeniyle de işten çıkarılınca hiçbir geliri kalmayan kadınlarla karşılaştık.

6 UN Women, *The Shadow Pandemic: Violence Against Women and Girls and COVID-19*, 2020a.

7 UNDP, *Covid-19 Küresel Salgın Sürecinde Türkiye'de Bakım Ekonomisi ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Eşitsizlikler*, 2020.

8 Kadın Dayanışma Vakfı, *Pandemi ve Şiddet Kısacında Kadın Mücadelesi Deneyimleri*, Ankara, 2020a.

Pandemi nedeniyle bir yandan ekonominin yaşadığı durgunluğun aksine kapandığımız evlerde tam kapasite üretim devam etti.⁹ Evde geçirilen sürenin uzaması kadınların ev içi emek söz konusu olduğunda maruz kaldıkları sömürünün artmasına neden oldu. Bitmeyen ev işlerinin yanı sıra kadınların çocuk ve yaşlılara bakım yükümlülükleri arttı. Okulların kapanması ile kadınlar çocuklarının eğitim sürecinden de doğrudan sorumlu hale geldiler. Birçok danışan pandemi sürecinde evde günlük hayatlarının zorlaştığını, çok daha fazla yorulduklarını ifade ederek bağımsız hareket etmenin ve kendilerine ait zaman yaratmanın imkânsız hale geldiğinden bahsetti.

Kadınların pandemi sürecinde karşılaştıkları bir diğer sorun ise halihazırda devam eden mahkeme süreçlerinin ertelenmesinin getirdiği endişe idi. Duruşmaların ertelenmesi ve hukuki süreçlerin belirsizleşmesi nedeniyle hukuki destek talebinde bulunan çok sayıda kadın vardı. Bazı kadınlar salgından dolayı bizatihi mahkemeye gitmeye çekinerek ücretli avukat edinmek mecburiyetinde kaldılar. Sağlıklı bilgi edinemediklerini söyleyerek destek talep ettiler. Adli sürecin askıya alınıp belirsizleşmesi kadınların şiddetle hukuki anlamda mücadelelerini ertelemelerine neden oldu. Tüm bu belirsizlik hali kadınları şiddete açık hale getirdi. BM Kadın Birimi tarafından hazırlanan raporda pandemi koşullarının yarattığı belirsizlik nedeniyle kadınların şiddete uğradıklarında başvurabilecekleri mekanizmalardan haberdar olmadıklarına dikkat çekildi.¹⁰ Bazı kadınlar adliyelerin tamamen kapalı olduğunu düşündükleri için 6284 sayılı Kanun kapsamında kolluk birimlerine de başvuru yapmaktan vazgeçtiklerini aktardılar. Uzaklaştırma kararlarının fiilen işlevsizleştiği bir süreç yaşandı. Örneğin bir danışanımız kendisine psikolojik ve fiziksel şiddet uygulayan eşine karşı boşanma davası açmış, ancak Nisan ayında görülmesi beklenen duruşma pandemi nedeniyle Ekim ayına ertelenmişti. Bu süreçte şiddet uygulamaya devam eden erkeğe karşı üç ay süreyle uzaklaştırma tedbiri alan danışan, salgını bahane ederek evde kalmaya devam eden erkeğin tedbir kararını ihlal ettiğini bildirmeye hakkı olduğunu bilmediğinden bildirmemiş, tedbir işlevsiz hale gelmişti.

9 Pandemide ev içi emeğe dair bkz: <https://m.bianet.org/bianet/kadin/222389-isci-issiz-kadınlar-salgında-tam-kapasite-evin-hizmetinde?fbclid=IwAR1DtmcpdQ3YGGZFB1pKUogte-PzauTqe8-Myz-M03jQx6mkcAL5Pre4eNeg> (31.01.2021)

10 UN Women, a.g.e., 2020a.

Pandemi döneminde 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunda değişiklik yapılması, birçok kadını kendisine şiddet uygulayan kişinin de bu değişiklikten yararlanabileceği konusunda endişelendirdi. Yasa değişikliği eşe karşı işlenen suçları içermese de eski eş ve partner söz konusu olduğunda yani şiddet uygulayanla kadın arasında akrabalık durumu olmadığına failer dışarı çıkabildiler. Danışanlardan bir kısmı eski eşinin bu yasa değişikliği ile tahliye edilip edilmeyeceğini öğrenmek için bize ulaştı. Her ne kadar bu değişiklik kadına yönelik şiddet suçlarını kapsamıyor densen de şiddet uygulayan erkeklerin de tahliye edildiğini, bu tahliyeden şiddete maruz kalan kadınların haberdar edilmediğini gördük. Kadın danışma merkezimize başvuran bir kadın eşinin pandemi nedeniyle hapisneden serbest bırakılanlardan biri olduğunu, bu süreçte kendisine yönelik tehditlerini devam ettirdiğini aktardı. Danışanla alabileceği güvenlik önlemlerini konuştuk; 6284 sayılı Kanun başvurusunda bulunabileceği bilgisini verdik ve hukuki destek sağladık.

Pandemi nedeniyle özellikle sığınağa gitmeye çekinme/korkma kadınlarda sık karşılaştığımız bir şeydi. Fakat kadınların başvuruda buldukları kolluk birimlerinde **şikâyetten vazgeç, evine git veya arkadaşına git, sığınaklar kapalı, sığınaklar daha kötü** ifadeleriyle başvurudan vazgeçirmeye çalışıldığını gördük. Halihazırda şiddetle mücadele mekanizmalarında, özellikle idari kurumların özensiz, baştan savma tutumları pandemi ile daha görünür hale geldi, derinleşti.

Ekonomik destek için de başvuru alan ALO 183 Sosyal Destek Hattı'na ulaşamadığını deneyimledik. Ekonomik destek verilmesi için gerçekleştirilen ev ziyaretlerinin askıya alınması başvuru süreçlerinin uzamasına, belirsizleşmesine sebep oldu. E-devlet üzerinden yapılacak ekonomik destek başvurularında şiddete maruz kalan kadınların ihtiyaçlarının öncelenmediğini gördük. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin bu süreçte sağladığı ihtiyaç sahiplerine yönelik ekonomik desteklerden kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan pek çok kadın yararlanmış olsa da ekonomik destek ihtiyaçlarının devam ettiğini aktardılar.¹¹

11 Kadın Dayanışma Vakfı, a.g.e., 2020a.

Pandemi sürecinde kadınların yaşadığı bir başka sorun ise kürtaja ve jinekoloğa erişememektir. Kürtaja erişimin kamu kurumları aracılığıyla zorlaşmasının yanı sıra evlerden çıkmama hali, kadınların kendi bedenleri hakkında karar verebilme, bağımsız karar alabilme olanaklarını azalttı. Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı'nın (TAP Vakfı) hazırladığı **Pandemi Öncesi ve Sırasında Türkiye'de Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetleri İzleme Raporunda** seyahat yasakları sırasında kürtaja erişimin kadınlar için zorlaştığına ve kürtaj kararının sağlık personelinin keyfiyetine terk edildiğine değinildi. Bu süreçte bazı kadınlar istemedikleri gebelikleri sürdürmek zorunda kaldılar. Ayrıca sahadan edinilen bilgiler, **önceliğimiz değil** denilerek doğum kontrol hizmetlerinin durma noktasına getirildiği yönündeydi. TAP Vakfı'nın gözlemleri cinsel sağlık hizmetlerine erişimin imkansızlaştığı bu dönemde HPV taramalarının sekteye uğradığı ve HIV'e yönelik faaliyetlerin ve bilgilendirmenin olmadığı yönündeydi.¹²

• Pandemi ve Kadına Yönelik Şiddet

BM Kadın Birimi, yayımladığı raporda pandemi ile birlikte cinsiyet temelli şiddette dünya çapında bir artış yaşandığını ortaya koyuyor. Raporda Fransa'da ev içi şiddete yönelik şikâyetlerde %30, Arjantin'de %25, Kıbrıs'ta %30, Singapur'da %33, Avusturalya'da ise %40 oranında artış olduğu tespit ediliyor. Kanada, Almanya, İspanya, İngiltere ve ABD'de ise ev içi şiddet ve acil sığınak taleplerinin arttığından söz ediliyor.¹³ Japonya'da pandemi sürecinin ağırlaştırdığı ekonomik yük ve şiddet sonucu kadın intiharlarının 2019'a göre %14 oranında arttığı söyleniyor.¹⁴

İçişleri Bakanlığı diğer ülkelerin aksine Türkiye'de Mart ayı civarında önceki yıla göre kadına yönelik şiddetin %7'lik bir azalma gösterdiğini¹⁵

12 Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, *Pandemi Öncesi ve Sırasında Türkiye'de Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetleri*, 2020.

13 UN Women, *Türkiye'de COVID-19 Etkilerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından Değerlendirilmesi*, 2020b.

14 <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55787812> (20.5.2021)

15 <https://www.icisleri.gov.tr/aile-ici-ve-kadina-yonelik-siddet-olaylarinda-azalma-goruldu> (20.5.2021)

söylese de bu açıklama sivil toplum örgütlerinin hazırladığı raporlarda karşılaştığımız gerçeklerle uyuşmuyor. Sosyo-Politik Araştırmalar Merkezi sadece Nisan ayında gerçekleştirdiği saha çalışmasında pandemi döneminde kadına yönelik erkek şiddetinin %27,8 oranında arttığını tespit etti.¹⁶ Bu süreçte maruz kaldıkları şiddet sonrasında hiçbir kuruma başvuramamış kadınları da düşündüğümüzde bu oranın çok daha yüksek çıkacağını tahmin ediyoruz. Bu yükselmenin temelinde devletin kadına yönelik şiddeti görmezden gelen pandemi politikalarının yattığını söyleyebiliriz.

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği'nin (KİH-YÇ) hazırladığı raporda ise ALO 183 hattına gelen şiddet başvurularıyla ilgili rakamların kamuoyuyla paylaşılmamasına dikkat çekiliyor.¹⁷ Rosa Kadın Derneği 100 kadın ile görüşerek gerçekleştirdiği araştırmadan hareketle hazırladığı raporda, kadınların %96'sının ekonomik sorunlar nedeniyle geçim sıkıntısı yaşadığını, %11'inin ise ev içi şiddetin arttığını ifade ettiğini belirtiyor.¹⁸

İstanbul Sözleşmesi'ne göre devletin şiddetle ilgili verileri kamuoyuyla paylaşmakla yükümlü olmasına rağmen bu konudaki sorumluluğunu yerine getirmemesi, kadın cinayetlerine yönelik olarak açıklanan rakamların sivil toplum örgütlerinin açıkladığı rakamlarla oldukça farklı olması nedeniyle kadına yönelik şiddetle ilgili pandemi öncesi ve sonrasına dair analiz yapmak güçleşiyor. Kadına yönelik şiddetle ilgili kamu kaynaklı en son veriler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün 2014 yılında yaptığı **Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması**'na dayanıyor.¹⁹ Dolayısıyla geniş çapta çıkarımda bulunabilmek için elimizde karşılaştırılabileceğimiz yakın zamanlı bir şiddet araştırması bulunmadığı gibi, ALO 183 hattına gelen şiddet sebepli başvurulara dair bilgiler de kamuoyu ile paylaşılmadı. Kadın Dayanışma Vakfı olarak deneyimimiz devam eden

16 Sosyo Politik Saha Araştırmaları Merkezi, COVID-19 Karantinasından Kadının Etkilenimi ile Kadın ve Çocuğa Yönelik Şiddete İlişkin Türkiye Araştırma Raporu, 2020.

17 Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, Salgında Kadın Olmak, 2020.

18 Rosa Kadın Derneği, Rosa Kadın Derneği'nin Temizlik İşinde Çalışan Ev İçi Emekçileriyle İlgili Pandemi Raporu, 2020.

19 Hacettepe Üniversitesi NEE, Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2015.

şiddetin derinleştiği, arttığı ve kadınların şiddet gördükleri kişilerden uzaklaşmalarının salgınla ilgili önlemler öne sürülerek engellendiği yönünde oldu. Şiddete yönelik koruyucu ve önleyici tedbirlerin askıya alındığı bu dönemde kadınlar, şiddetle mücadele süreçlerinde hangi kurumun ne şekilde başvuru aldığını öğrenmeye çalışırken bu belirsizlikten yorulduklarını, yıprandıklarını ifade etti.

Kadına yönelik şiddete dair istatistiklerde dikkat edilmesi gereken bir başka husus, bir yılı aşkın zamandır süren pandeminin farklı dönemlerini yansıtmıyor oluşuydu. Pandeminin ilan edildiği Mart ve Nisan aylarında aldığımız başvuru nedenleri ile normalleşmenin başladığı dönemde ve yeniden kısıtlılıkların getirildiği dönemde aldığımız başvurular hem içerik hem de sayısal olarak farklılıklar gösteriyor. Kısıtlılıkların olduğu dönemlerde psikolojik şiddete maruz kaldıkları için başvuranlar ve bir yakını adına başvuruda bulunanlar ön plana çıktı. Kadınların yakınları adına başvuruda bulunma sayılarının artmasının nedeni, eve kapanma, kamu kurumlarının çalışmalarının sınırlandırılması, duruşmaların ertelenmesi gibi sebepler yüzünden birçok kadının evden uzaklaşmaya, yasal süreçlere başvurmaya dair yaşadığı çekinceler ve belirsizlikler olabilir. Psikolojik şiddet başvurularındaki artışın nedeni geleceğe dair belirsizliğin arttığı bu dönemde kadınların daha yoğun psikolojik şiddete maruz kalması olabilir. Kısıtlamaların kalktığı dönemlerde ise fiziksel şiddetle mücadele ve boşanma talepleri içeren başvuruların ön plana çıkması, kadınların kısıtlılık sürecinde şiddetle mücadele mekanizmalarına başvurmayı bir süre ertelemek zorunda kaldıklarının bir kanıtı olarak görülebilir. Dolayısıyla şiddete dair oluşturulacak raporlarda pandeminin farklı dönemleri göz önünde bulundurulmak zorunda.

Dünyada birçok ülkede ise pandemi döneminde kadına yönelik şiddetle mücadele süreçlerinde Türkiye'nin aksine geniş önlemler alındığını gördük. Kanada'da sokağa çıkma kısıtlaması süresinde sığınaklar açık kaldı ve sığınaklara büyük miktarlarda devlet desteği aktarıldı. İtalya'da mahkemeler şiddet uygulayan kişinin evi terk etmesini zorunlu kıldı. Fransa'da sığınak kapasiteleri dolduğu için kadınlara otellerde alternatif barınma olanağı sağlandı. Avustralya, Fransa ve İngiltere'de şiddete maruz kalan kadınların ve örgütlerin desteklenmesi için fon ayrıldı.

İspanya'da, telefon uygulaması aracılığıyla şiddete uğrayan kadınlara anında psikolojik destek ve yardım sunuldu. Ayrıca Fransa ve İspanya'da kadınlar eczanelerde "Maske-19" kodunu kullanarak şiddete maruz kaldıklarını haber verip destek talep edebildiler. Bu kodun kullanıldığı hallerde eczacı kolluk görevlilerine haber veriyordu. İngiltere'de kolluk postacı ve kuryelere, şiddet veya istismar emarelerine dikkat etmeleri görevini verdi. Dijital uygulamalar üzerinden kadınlara destek sunmaya devam edildi.²⁰

Türkiye'de ise kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin bütüncül bir desteğin varlığından söz etmek mümkün değil. Pandemi sürecinde yaptığımız görüşmelerde kadınlar sıklıkla evde tırmanan tekrarlanan şiddetten bahsettiler. Bu şiddet karşısında talep ettikleri uzaklaştırma kararları fiilen işe yaramaz bir hal aldı. Birçok kadın ellerinde uzaklaştırma kararı olmasına rağmen partnerlerinin pandemiye bahane ederek evde olmaya devam ettiklerini aktardı. Bu kadınlardan bazıları boşanma aşamasındaydılar.

30 Mart 2020 tarihinde Hakimler ve Savcılar Genel Kurulu tarafından açıklanan COVID-19 Kapsamında İlave Tedbirler kapsamında, salgına karşı alınacak tedbirler arasındaki **6284 Sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının yükümlülerin korona virüs kapsamında sağlığını tehdit etmeyecek şekilde değerlendirilmesi gerektiği** şeklindeki ifadesinde, devletin genel kamu yararını düşünerek karantina ilan ettiği bu süreçte, şiddete maruz kalan kadınların yaşam hakkını korumak için adım atmadığını, aksine kadına yönelik şiddeti görmezden geldiğini görüyoruz. Bu durum açıkça Anayasanın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi İstanbul Sözleşmesi ile de çelişiyor.

Pandemi dönemi kadınların daha önce maruz kaldıkları şiddeti tekrar hatırlayarak da travmatize oldukları, kendilerini tedirgin, endişeli hissettikleri bir dönem oldu. Pandeminin yarattığı umutsuzluk hali yaşadıkları travmaların etkisiyle kadınları daha kırılgan hale getirdi. Yaşadığı şiddet nedeniyle destek almak için başvuruda bulunan bir danışan hem bu olayın hem de ailesinin yanına dönmüş olmasının etkisiyle geçmişte

20 Bkz: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/pandemi-doneminde-erkek-siddeti-artti-kadinlarin-caresizligi-de-1749861> (27.04.2021)

yaşadıklarının tetiklendiğini paylaştı. 12-13 yaşlarındayken bir tanıdıkları tarafından taciz edildiğini anımsamaya başlamış ve buna dair hatıraları giderek daha güçlü canlanmaya başlamıştı. Bahsi geçen kişiyi ailesinin yanında olması nedeniyle daha sık gördüğü için daha fazla etkilendiğini paylaştı. Kadın danışma merkezimize ulaşarak geçmişte yaşadıkları şiddeti paylaşmak isteyen psikolojik destek talep eden kadınların anlatılarında hukuksal mekanizmalara başvursalar da bunun işe yaramayacağı yönünde bir umutsuzluk hakimdi. Bu umutsuzluk atmosferini kadın cinayeti haberlerinin artması, İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına yönelik tartışmaların yaşanmasının katmerlendirdiğini eklemeliyiz.

Üniversite öğrencisi olan kadınlar da şiddet gördükleri evlere dönmek zorunda kaldılar. Ya da evde yaşanan şiddete maruz kaldıkları için travmatize oldular. Kendisini elindeki fotoğraflarla tehdit eden kişiden şikayetçi olmak isteyen üniversiteli bir genç kadın, bu süreçte ailesinin yanında olduğu ve ailesinin bu fotoğraflardan haberdar olmasından korktuğu için şikayetçi olamadığını aktardı. İkametinin ailesinin evi olarak görünmesi nedeniyle yapacağı başvuruya dair evrakların bu eve gelmesini istemiyordu. Bu süreçte karakola gidebileceğini, doğrudan ev adresi yerine güvendiği bir arkadaşının adresini verebileceğini aktardık. Karakolun bulunduğu yere çok uzak olması halinde yine güvendiği birinin evine giderek burada polisi arayıp karakola götürmek için kendisini almalarını isteyebileceğini aktardık. Maruz kaldığı dijital şiddet ile ilgili bilgi almanın kendisine iyi geldiğini söyleyen danışan, karakola başvuruda bulunmak için kısıtlamaların kalkmasını bekleme kararı aldı. Yine 20 yaşın altındaki kadınlar sokağa çıkma yasakları nedeniyle maruz kaldıkları şiddet için karakola başvuruda bulunamadılar. Aile yanından uzaklaşmakta, bağımsız hareket etmekte güçlük yaşadılar.

Hayat Eve Sığar denildiği bir zamanda kadınların o evlerden çıkmak için gösterdikleri mücadelenin görmezden gelindiği, hiçe sayıldığı ve kadınların bağımsız bireyler değil ailenin parçası olarak görüldüğü bir süreç yaşadık. Birçok kadın için evler virüsten korundukları güvenli bir alan olmaktan çok şiddet gördükleri, tedirgin, güvensiz hissettikleri yerler anlamına geliyordu. Kadına yönelik şiddete karşı mücadele mekanizmalarının askıya alındığı, aksadığı bu süreçte yaşadıkları şiddet ortamı ile sokakta virüse yakalanmak arasında sıkıştılar.

• Pandemi ve Mülteci Kadınlar

Pandemi sürecinde vatandaşlık statüsünde olan kadınlarla ilgili birçok araştırma ve rapor olmasına rağmen mülteci kadınlarla ilgili çalışmaların çok sınırlı olduğunu söylemeliyiz. Var olan çalışmalar da haklara erişim ile ilgili daha genel bir perspektife odaklanıyor. Bu durum aslında pandemi sürecinde mülteci kadınların daha da görünmez hale geldiklerinin bir göstergesi. İzmir'de Suriyeli Mültecilerle Dayanışma Derneği'nin hazırladığı raporda mülteci kadınların sağlık hizmetlerine erişiminin zorlaştığına, ev içi şiddetin ve kadınların ev içi emek zamanının arttığına dikkat çekiliyor (İzmir'de Suriyeli Mültecilerle Dayanışma Derneği, 2020). Mardin Ortak Kadın İşbirliği Derneği'nin (MOKİD) yayımladığı raporda danışma merkezine başvuran mülteci kadınların anlatılarından, ağırlıklı olarak psikolojik şiddete maruz kaldıkları ve Covid-19 salgını nedeni ile yaşanan sosyal izolasyon sonucunda yaşadıkları cinsel şiddetin boyutunun arttığı ortaya konuyor.²¹

İnsan Hakları Derneği'nin yayımladığı raporda sığınmacı ve mülteci kadınların halihazırdaki kötü koşullarına ek olarak pandeminin ve nefret söylemlerinin etkisiyle daha fazla ayrımcılığa maruz kaldığı belirtiliyor. Mülteci kadınların eğitim, sağlık, barınma, çalışma, evlenme ve boşanma, mahkemelerde temsil, adil yardım ve şiddetten korunmaya dair haklarına erişmekte zorlandığı söyleniyor. Mülteci ve sığınmacı kadınlar tarafından derneğe yapılan başvurularda da maddi yardım talebi ve iş aramanın ön plana çıktığı aktarılıyor.²²

Kadın danışma merkezimizde bu süreçte mülteci kadınlarla yaptığımız görüşmeler halihazırda mültecilere yönelik özel bir çalışmamız olmadığı için merkezdeki gönüllülerin imkanları dahilinde çok sınırlıydı. 2019 yılında başlayan "İhtiyaçları Kavramak, Dayanışmayı Güçlendirmek: Suriyeli Kadınlara Yönelik Destek Sağlamak için Kadın Danışma Merkezinin Kapasitesinin Geliştirilmesi" başlıklı projemiz kapsamında 1 Temmuz 2019 – 24 Şubat 2020 tarihleri arasında sekiz ay süreyle kadın danışma merkezimizde Arapça tercüman eşliğinde haftada bir

21 Mardin Ortak Kadın İşbirliği Derneği, 2020 Yılı 2. Altı Aylık MOKİD Kadın Danışma Merkezi Raporu, 2020.

22 İnsan Hakları Derneği Kadın Komisyonu, 2020 Yılı Kadın Raporu, 2020.

gün olmak üzere mülteci kadınlara sosyal ve hukuki destek sağladık. Bu süreçte başvurusunu aldığımız 19 Suriyeli kadınla yüz yüze ve telefonla toplam 105 görüşme gerçekleştirdik.²³ Pandeminin başlamasıyla birlikte mülteci kadınların desteğe daha çok ihtiyaç duyduğunu gözlemledik. Proje kapsamında tanıştığımız mülteci kadınlar ve onların yönlendirdiği mülteci kadınlarla imkanlarımız dahilinde görüşmeler gerçekleştirdik. Bu görüşmelerde mülteci kadınların öncelikli talepleri ekonomik yönlü desteklerdi. Pandemi nedeniyle eşi işten çıkarılan kadınlar başvuruda bulundular. Pandemi öncesinde de kötü olan ekonomik durumlarının pandemi ile daha da kötüleştiğini aktardılar. Örneğin danışanlardan biri eşinin terk edip gittiğini, haber alamadığını, geceleri çöp toplayarak çocuklarına bakmaya çalıştığını aktardı.

ALO 184 Korona Hattı'na anadillerinde erişim sağlayamadıklarını, bu uygulama dışında da sağlık hizmetlerini anadillerinde alamadıklarını beyan ettiler. Aksayan idari mekanizmalardan etkilendiler. Özellikle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün bu dönemde neredeyse tüm kimlik işlemlerini askıya alması da mülteci kadınlar için hak kayıplarına yol açtı. Pek çok kadın gerekli evrakları edinemediği için ihtiyaç duyduğu ekonomik desteğe başvuramadı, kimlik işlemlerini gerçekleştiremediği için sağlık haklarından yararlanamadı.

Yaşadığı şiddet nedeniyle destek talep eden bir kadın, komşusu tarafından evi basılarak darp edildiğini aktardı. Kendisini darp eden kişiden şikayetçi olmak için gittiği karakolda **git sağlık raporu al, sağlık raporu olmadan şikayetçi olamazsın** denilerek şikâyeti kayda geçirilmeden geri gönderilmişti. Bu süreçte tercüman sağlanmadığı için sağlık raporu ile ne kastedildiğini de tam olarak anlayamayan kadın, bir başka karakola başvuruda bulunmuş ancak burada da **ikametgahının olduğu karakola gideceksin, biz yetkili değiliz** denilerek geri çevrilmişti. Bu sürecin ardından yaşadığı şiddetin izlerini elindeki telefonla kaydetmeye çalışan kadın, kendisine şiddet uygulayan kişinin saldırısının tekrarlamasından endişe ediyordu. Görüşmelerimiz sırasında başka bir eve taşındığını aktaran danışanla şiddet karşısındaki haklarını konuştuk. Fakat hem çalışma imkanlarımızın kısıtlılığı hem de

23 Kadın Dayanışma Vakfı, "Ben Susmadım Diğer Kadınlar da Susmasın" Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet ve Ayrımcılık: Ankara'da Yaşayan Suriyeli Kadınların Deneyimleri, Ankara 2020b.

pandemi koşulları nedeniyle adli, kolluk birimlerine yapacağı başvurular sırasında kadına eşlik edemedik. Danışan taşınmanın kendini daha huzurlu hissettirdiğini ve herhangi bir başvuruya gerek duymadığını aktardı. Bu örnekte yeterince açık olduğu gibi bazen hayati önemi olan uzaklaştırma kararı çıkarılması bile mülteci kadınlar için imkânsız hale gelebiliyor.

Boşandığı eşinin kızına cinsel istismarda bulunduğunu söyleyen bir mülteci kadının açtığı velayet davası 2019'dan bu yana devam ediyor. Bu süreçte mahkeme kadından çocuğun kendisine ait olduğunu ispatlaması gerektiğini söyleyerek belge temin etmesini istiyordu. Karmaşıklaşan bürokratik mekanizmalar, tercüman yoksunluğu nedeniyle sağlıklı iletişim kurulamaması gibi olumsuzluklarla karşı karşıya kalan danışanın elinde böyle bir belge bulunmadığı için dava sürecinin daha da uzayacağını düşünüyoruz.

Yine 2019 yılında maruz kaldığı insan ticareti suçu ve cinsel saldırı için şikâyette bulunup dava açan ve hukuki süreci devam eden bir danışana şikayetçi olduğu kişiler tespit edilmeden, ifadeleri dahi alınmadan takipsizlik kararı verildi. Takipsizlik kararıyla ilgili hukuki destek almak için kadın danışma merkezimize başvurduğunda tebligatın eksik yapıldığını fark ettik. Cumhuriyet Başsavcılığından, kendisine atanan avukata da tebligat yapılmamıştı. Kararın tam metnine ulaşmamız zaman aldı, bu sürede takipsizlik kararına itiraz süresi olan 15 gün ise geçmişti. Kendisine atanan avukat aracılığıyla karara yapılan itiraz kabul edilmedi. Bu süreçte kadın ile dayanışma ilişkimizi sürdürmeye devam ettik. Her ne kadar bu örnek doğrudan pandemi ile ilgisi olmasa da mülteci kadınların yaşadıkları sorunların boyutunu gösteriyor. Adil bir yargı deneyimine erişemeyen, kolluk birimlerine yaptıkları başvurularda doğru bir şekilde yönlendirilmeyen kadınların yaşadıkları pandemi süreci ile derinleşti.

• **Pandemide Kadın Örgütleri**

Küresel ölçekte kadına yönelik şiddetin tırmandığı, kadınların hak kayıpları yaşadığı bir dönemden geçiyoruz. Bu muhafazakâr siyasal müdahalelerin karşısında kadınlar dünyanın dört bir yanında hayatta kalmak, haklarına sahip çıkmak adına mücadele ediyor. Pandeminin

şiddeti arttıran etkisine yönelik politikalar geliştirilmediği gibi kadın hakları alanına yönelik daraltıcı müdahalelerin pandemi sürecinde de devam ettiğini deneyimliyoruz. Bu durumun somut örneklerinden birini kürtaj yasağını yasalaştıran Polonya'da görüyoruz. Kürtajın bir kadın hakkı olduğunu savunan çok sayıda kadın örgütü bu süreçte eylemlerini sürdürmeye devam ediyor.²⁴

Türkiye'de de benzer bir tablo ile karşı karşıyayız. Özellikle 2012 yılında başlayan kürtaj yasağından kadın örgütlerinin gösterdiği tepki nedeniyle vazgeçilse de kürtajın fiilen yasaklandığı, devlet hastaneleri tarafından sağlanmadığı bir süreç yaşadık. Pandemi döneminde İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlükten kaldırılması yönündeki tartışmanın da aslında küresel eğilim ile aynı doğrultuda seyrettiğini söyleyebiliriz. 2016 yılında yayımlanan ***Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu*** raporunda artan boşanma oranlarına dikkat çekiliyor, kadınları ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi değil, yalnızca aileyi temel alan bir yaklaşımla, boşanmayı zorlaştırmak amaçlanıyordu. Raporun ardından boşanma sayılarındaki artışın İstanbul Sözleşmesi'nin kadınlara sağladığı haklarla ilgili olduğu yönünde tartışmalar başladı. Bu bakış açısıyla aslında kadına yönelik şiddeti bütüncül politikalarla önlemek yerine, kadınların şiddet görmesi pahasına ailenin savunulduğu bir tutumun tercih edildiğini görüyoruz.

Pandemi döneminde kadın örgütleri bir yandan pandemiyin yarattığı etkilerle başa çıkma çalışmaları yürütürken bir yandan da yeniden yükselişe geçen İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına yönelik tartışmalara karşı mücadele ettiler. Pandemi süreciyle birlikte daha görünür hale gelen şiddeti önlemeye yönelik mekanizmalardaki eksikliklerin giderilmesini talep eden kadın örgütleri, şiddetin önlenememesinin İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 sayılı Kanunun gerektiği gibi uygulanmamasından kaynaklandığını savundular. ***İstanbul Sözleşmesi Yaşatır*** ifadesiyle hem kamusal alanda hem de sosyal medya alanında eylemliliklerini sürdürdüler. Kadın Dayanışma Vakfı olarak Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı

24 Bkz: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55839716> (20.5.2021)

Bileşenleriyle hazırladığımız **İstanbul Sözleşmesi Tartışmasının Muhatabı Kadınlardır!** başlıklı açıklamada İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 sayılı Kanunun uygulanmasını talep ettik.²⁵

Pandemi dönemine yönelik kadın örgütlerinin taleplerinin temelinde şiddete maruz kalan kadınların sığınak ihtiyacının karşılanması da vardı. Bu konuda hem 5393 sayılı Belediye Kanunu belediyelere yükümlülük getirmesine hem de 6284 sayılı Kanun idari makamlara geniş yetkiler tanımasına rağmen sığınak kapasitelerinin arttırılmadığını görüyoruz. Kadın örgütleri sığınak kapasitelerinin arttırılmasını, mevcut sığınakların da pandemi koşullarına uygun hale getirilmesini talep etti.

Bir diğer önemli başlık şiddetle mücadele süreçlerindeki başvuru mekanizmalarının İstanbul Sözleşmesi standartlarına getirilmesi yönündeydi. Yayımlanan raporların çoğunda bu mekanizmaların işlemediği, kadınların başvuru süreçlerinin engellendiği, kadınlara yanlış bilgiler verilerek vazgeçirildikleri yönünde kadın örgütlerinin deneyimlerinin ortaklaştığını söylemeliyiz. Kadın Dayanışma Vakfı olarak bileşeni olduğumuz Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'nın sonuç bildirgesinde de şiddetle mücadele mekanizmalarının eksiliğine dikkat çekilmiş, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması talep edilmiş ve toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesinin bütünlüklü politikalar aracılığıyla hayata geçirilmesi talep edilmişti.²⁶

4. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları

Covid-19 pandemisi sürecinde Türkiye devletinin kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında aldığı önlemler ise oldukça sınırlı kaldı. Bu önlemlerden bazıları, sığınakların kesintisiz hizmet vermesi, sığınaklarda Covid-19'a dair önlemlerin alınması, sığınak kapasitelerinin yetersiz olduğu durumlarda ek barınma alanlarıyla destek sağlanması, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında kadınlara yönelik psikososyal desteğin sürdürülmesi ve ALO 183 hattına gelen kadına yönelik şiddetle ilgili başvurularda sıra beklenmemesi için "0" tuşunun kullanıma sokulması ve Whatsapp üzerinden erişim sağlanması ile sınırlı kaldı.

25 Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı, 22. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı Sonuç Bildirgesi, 2020.

26 Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı, a.g.e., 2020.

Pandemi sürecinde başlayan İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına yönelik açıklamalar kadın örgütlerinin tepkileri nedeniyle sonlandırılmışsa da 2020 Mart ayı itibariyle Cumhurbaşkanı Kararı ile Türkiye sözleşmeden Anayasaya aykırı bir yöntemle çekildiğini açıkladı.²⁷ Bu durum, halihazırdaki mekanizmaların aksaklıkları da düşünülüğünde kadınların şiddetle mücadele süreçlerinde hak kayıpları yaşamalarına neden olacağı endişesi yaratıyor. İstanbul Sözleşmesi sadece hukuksal boyutuyla değerlendirilemeyecek, kadın hakları açısından simgesel önemi olan bir sözleşme. Kadın danışma merkezimize başvuran kadınların en çok dile getirdikleri sorunların başında, şiddetle mücadele mekanizmalarına başvuruda buldukları takdirde şiddetin artacağına dair endişeleri geliyor. Kadınların destek mekanizmalarına başvururken yaşadıkları bu korku ve endişe düşünülüğünde İstanbul Sözleşmesi'nin simgesel önemi daha görünür hale geliyor. Türkiye devleti kadına yönelik şiddetle mücadelede bütüncül politikalar uygulamayı taahhüt ettiği bu sözleşmeden çekilerek kadına yönelik şiddette devletin asli sorumlu olmadığını kamuoyuna ilan etmiş oldu. Her ne kadar 6284 sayılı Kanun yürürlükte kalmaya devam edecek olsa da fiili durumda kadına yönelik erkek şiddeti karşısındaki haklarımız bakımından kayıplar yaşanacağı yönünde endişeler artıyor. Türkiye devletinin toplumsal cinsiyete dair geçmiş söylemleri ve politikaları düşünülüğünde bu endişenin haklı bir endişe olduğunu söyleyebiliriz.

• Adli Birimler

Kadın danışma merkezimize maruz kaldıkları şiddet nedeniyle başvuran kadınların %44'ü (95 kadın) daha önce Savcılık, adli yardım bürosu, mahkeme, Ankara Barosu Gelincik Merkezi gibi adli mekanizmalara başvuruda bulunmuştu. Bu başvuruları 6284 sayılı Kanuna dayanan tedbir kararları aldırarak, boşanmak ya da içinde buldukları koşullara ilişkin hukuki bilgi almak maksadıyla yapmışlardı. Danışanların %20,4'ü (44 kadın) daha önce 6284 sayılı Kanun kapsamında başvuruda bulunmuştu. Kadınların %37'sinin (80 kadın) halihazırda devam eden davaları vardı ya da maruz kaldıkları şiddet nedeniyle suç duyurusunda bulunmuşlardı.

²⁷ Bkz: 31429 sayılı Resmî Gazete, 20 03 2020.

Pandemi süreci öncesinde de adli mekanizmalara başvurularda sorun yaşayan kadınlar pandemi ile birlikte bu sorunların daha da arttığını ifade ettiler. Kadınların anlatılarında adli süreçlere başvurularında özensiz bir tutumla karşılaştıkları, başvurularının alınmak istenmediğine ilişkin örnekler vardı. Örneğin suç duyurusunda bulunmak için başvuru yapmaya çalışan bir danışan Savcılıkta kendisine salgın bahane edilerek **neden geldin hepimizin hayatını riske atıyorsun gelmemeliydin** dediklerini ve başta ifadesini almadıklarını anlattı. Bu kayıtsız tutum karşısında direnen kadın, **siz de dinlemeyerek benim hayatımı tehlikeye atıyorsunuz dinlemediğiniz sürece asla buradan gitmeyeceğim** diyerek ifadesinin alındığını aktardı. Kadına yönelik şiddeti görünmez kılmaya, önemsizleştirmeye dayanan eğilimin pandemi öne sürülerek daha da derinleştiğini gördük.

Kadınlar, özensiz ve başvurularını almaya direnen bu tutumun yanı sıra yanlış, eksik bilgilendirmeye maruz bırakıldılar. Sevgilisinden psikolojik, cinsel ve fiziksel şiddet gören danışan yeniden fiziksel şiddete maruz kaldığı bir olay sonrasında şikâyet için dilekçe vermek üzere savcılığa gittiğinde yaşadığı olumsuz deneyimi aktardı. İfade verdiği sırada odaya sürekli birileri girip çıktığı için sağlıklı bir görüşme yapamadığını ve kendini rahatça ifade edemediğini söyledi. Hazırlanan dilekçeye ifadesinin eksik geçirildiğini anlatan danışanla yaptığımız görüşmede kendisine 6284 sayılı Kanunla ilgili hiçbir bilgi verilmediğini fark ettik. Oysa şiddet uygulayan erkek kadını, kadının kardeşini ve ailesini sürekli arayarak tehdit etmeyi sürdürüyordu. Yaptığımız görüşmede kendisiyle başta 6284 sayılı Kanun kapsamında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirler olmak üzere yasal olarak atabileceği adımlar ve bunları pandemi sürecinde en hızlı şekilde nasıl yapabileceğine dair detaylı bilgi paylaştık.

Pandeminin beraberinde getirdiği süreçte davaların ertelenmesi kadınların şiddetle mücadelelerinde umutsuz ve çaresiz hissetmelerine neden oldu. Özellikle Nisan, Mayıs aylarında başvuruda bulunan kadınların çoğu adliyenin tamamen kapandığını, başvuru kabul etmediğini düşünerek danışma merkezimize başvuruda bulundu. Başvuru süreçlerini ertelediklerini aktaran danışanlara, Nöbetçi Aile Mahkemelerinin çalıştığına ilişkin bilgi verdik.

Adli yardım bürosundan atanan ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yeterli bilgi ve farkındalığı olmayan bazı avukatların yanlış yönlendirmeleri nedeniyle adli süreçlerin uzadığına ve bazı örneklerde kadınların hak kaybına uğradığına tanık olduk. Bazı kadınlar adli yardım bürosundan aldıkları hukuki desteğe güvenmedikleri için kadın danışma merkezimizi arayıp hukuki destek talep ettiler. Ücretli avukat edinebilme imkanına sahip olan bazı danışanların ise avukatlar tarafından yanlış yönlendirildiğine şahit olduk. Merkezimize başvuruda bulunan bir danışan uzun süredir eski sevgilisi tarafından ısrarlı takibe maruz kaldığını, psikolojik şiddet gördüğünü aktardı. Bu kişi sosyal medya hesapları üzerinden sürekli kadınla iletişim kurmaya çalışıyor, evinin ve iş yerinin adresini bildiği için buralara hediye paketleri gönderiyor, iş için düzenlediği online toplantılara katılıyor, ilişkiyi devam ettirmek istiyor, aksi takdirde intihar edeceği tehdidinde bulunuyordu. Bu süreçte ne yapabileceğini öğrenmek için bir avukata danışan kadın, kendisine 6284 sayılı Kanun'dan söz edildiğini fakat şiddet uygulayan kişi yurtdışında olduğu için herhangi bir başvuru yapılamayacağı yönünde yanlış bilgilendirildiğini aktardı. Danışana böyle bir durumda şiddet uygulayan kişinin yurt dışında bulunmasının önemi olmadığını, şikâyetle bulunup kendisine iletişim araçları ve başka yollarla ulaşmasını engellemek için tedbir kararları çıkarabileceğini aktardık. Danışan bu bilgi doğrultusunda bir dilekçe hazırlayarak savcılığa başvuruda bulundu.

Bir başka danışan da benzer şekilde avukatının kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadınların şiddet karşısındaki yasal hakları konusunda bilgisiz ve duyarsız olduğunu aktardı. Uzun süredir maruz kaldığı ısrarlı takip ve psikolojik şiddet karşısında avukatın uzaklaştırma kararı bile çıkarmadığını, sürecin devamına dair kendisine bilgi vermediğini ve pandemi nedeniyle ertelenen dava süreci yüzünden kendisini tedirgin hissettiğini söyledi. 6284 sayılı Kanun'dan doğan haklarını aktardığımız danışan uzaklaştırma kararı çıkartmak için dilekçe hazırlamaya karar verdi.

Kadınların adli mekanizmalar karşısında yaşadığı en temel sorun, kadına yönelik şiddete dair duyarlı bir bakıştan yoksunluktu. Pandemi döneminde bu olumsuz durum derinleşirken uzayan mahkeme süreçleri kadınların şiddetle mücadele süreçlerinde yılınlık hissetmelerine neden

oldu. Sürekli yaşadıkları şiddeti açıklamak ve ispatlamak zorunda kalmanın adaletsiz bir tutum olduğunu düşünüyorlardı. Örneğin merkezimize başvuruda bulunan bir kadın, şiddet nedeniyle beş yıl cezası olan ve adına "Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması" kararı olan erkeğin çekişmeli boşanma davasına yalancı şahitler getirerek kadını kusurlu göstermeye çalıştığı bu süreçten yorulduğunu aktardı. Yaşadığı şiddetin yarattığı olumsuz hislerin yanı sıra **kendimi ispat etmekten çok sıkıldım, defalarca adliyeye gittim, hiç tanımadığım hayatımda görmediğim insanlar kocam olacak adamı tartakladığımı iddia ettiler, uğraşmaktan bıktım** diyerek kendini ifade etti. Pandemi nedeniyle adliyede başvuru alınmadığını zannediyordu, adli yardımdan yararlanabileceğini bilmiyordu. Boşanma sürecinde yaşanan deneyimler ve 6284 sayılı Kanun hakkında bilgi verdiğimiz danışan adli yardım alabilmek için başvuruda bulundu.

• Kolluk Birimleri

2020 yılı boyunca kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan kadınların %33,8'i (73 kadın) daha önce karakol, jandarma, ilçe emniyet müdürlüğü, 155 Polis İmdat Hattı gibi kolluk birimlerine başvuruda bulunmuştu. Kadınlar anlatılarında en çok kolluk birimleriyle yaşadıkları olumsuz deneyimlere yer verdiler. Bu deneyimlerde, başvuruyu almama, başvurudan vazgeçirmeye çalışma, yargılama, ifadelerini sorgulama, suçlama gibi tutumlarla karşılaştıklarını, eksik ya da yanlış bilgilendirildiklerini aktardılar. Kolluk birimleri kadınların maruz kaldıkları şiddete ilişkin genelde ilk başvuru yaptıkları yer olduğu için büyük önem taşıyor. Kadınların ilk başvurularını yaparken maruz kaldıkları olumsuz tutumlar şiddetle mücadele süreçlerini olumsuz etkiliyor.

Pandemi ile Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) sığınak başvuru süreçlerini eskiye oranla daha da fazla kolluk mekanizmalarına yönlendirmesiyle daha hayati hale gelen bu mekanizmaların, kadınların haklarını gözeten şekilde hareket etmediğine dair beyanlar içeren çok fazla sayıda görüşme yaptık.

Kadınlar sığınaklara kabul için Covid-19 riski taşımadıklarına dair sağlık raporu almaları gerekliliğinden ötürü başvurdukları karakollarda iş yükü gerekçe gösterilerek taleplerinin önemsenmediği ya da çeşitli

söylemlerle taleplerinden vazgeçirilmeye çalışıldıklarını aktardılar. Diğer yandan karakola başvuran kadınların fiziksel muayene ve darp raporu için hastaneye götürülme sorumluluğu mevcutken yine iş yükü ve Covid-19 riski bahane gösterilerek harekete geçilmediğini ve alternatif de üretilmediğini gördük.²⁸

Örneğin, pandemiden önce defalarca kez şiddete maruz kaldığı için darp raporu ve uzaklaştırma kararı bulunan bir danışanımız, uzaklaştırma kararının sürekli ihlal edildiğini, bu nedenle üç kez ev değiştirdiğini ve buna rağmen ihlallerin ve şiddetin sürdüğünü paylaştı. Aynı gün içerisinde üst üste iki kez eve gelip ağır fiziksel şiddet uygulayan erkeği adli kontrol şartıyla serbest bırakan karakola şiddet nedeniyle tekrar başvurmak zorunda kalan danışanımız karakolda **uzaklaştırma kararını üstüne as öyle gez** diyen polislerle karşılaştığını aktardı. Adli yardım bürosu ve Ankara Barosu Gelincik Merkezi başvurularından sonuç alamayan danışanı, karakoldan kesinlikle ayrılması ve CMK avukatı talep etmesi gerektiği yönünde bilgilendirdik. Karakoldaki görevlilerin bu talebi yerine getirmemesi halinde, kanuni olarak avukat çağırarak zorunda olduklarını, aksi halde savcılığa şikâyet etme hakkının olduğunu söylemesi konusunda yönlendirdik. Bunun ardından karakol avukat çağırılmaya ikna oldu ve ilerleyen süreçte avukatın çabalarıyla yakın koruma ve elektronik kelepçe kararı sağlandı.²⁹

Yaşadığı şiddet nedeniyle uzaklaştırma kararı çıkartmak için başvuruda bulunan bir danışan karakoldaki polislerin kendisine olayın üzerinden 10 gün geçtiği için uzaklaştırma kararı veremeyeceklerini söylediğini aktardı. Diğer yandan sığınaklara erişmeye çalışan kadınların **evine dön, sığınaklar tehlikeli, dolu** denilerek vazgeçirildiklerini gördük. Bazı durumlarda kadınların can güvenliği riski nedeniyle bir sığınağa gitme aciliyetlerinin olup olmadığının sorgulandığı, kadınların yaşadıkları şiddeti ve tehdidi belgelerle ispat etmelerinin beklendiği uygulamalara şahit olduk. Halbuki şiddete maruz kaldığına dair beyanda bulunarak sığınak talebinde bulunan ve risk altında olan kadınların hiçbir ispat beklenmeksizin güvenli bir şekilde sığınağa yerleştirilmesi gerekiyordu.

28 Kadın Dayanışma Vakfı, a.g.e., 2020a.

29 Kadın Dayanışma Vakfı, a.g.e., 2020a

Pandemi nedeniyle ailesinin yanına dönmek zorunda kalan üniversite öğrencisi bir danışan kendisine fiziksel şiddet uygulayan annesi ve abisinden şikayetçi olmak için gittiği karakolda maruz kaldığı olumsuz tutumu aktardı, bu kişilerden nasıl şikayetçi olabileceğine dair hukuki destek talebinde bulundu. Danışan, karakoldaki polisler tarafından **insan ailesinden şikayetçi olmaz, öfke ile karar alma, pişman olursun** denilerek şikayetinden vazgeçirilmeye çalışılmış ve anlattıkları küçümsenerek **tecavüze uğrayanlar bile senin kadar ağlamadı** denilmiştir. Şikâyetçi olmakta direnen danışan anlattıklarının da tutanağa detaylı şekilde geçirilmediğini aktardı.

Bir diğer olumsuz uygulama ise kadına yönelik şiddeti aile içi ile sınırlı gören bakışın yarattığı sorunlardı. Karakola başvurarak uzaklaştırma talep eden bir danışan kendisine ilk başta **uzaklaştırma sadece aile içi olaylarda verilir** dediğini aktardı. Danışana kadına yönelik şiddetle ilgili yapılacak başvurularda yakınlık aranmadığını aktardık. 6284 sayılı Kanunun kadınlara sağladığı hakların tanıdığımız veya tanımadığımız tüm erkeklere yönelik kullanılabileceğini konuştuk. Şiddete yönelik mücadelede bütüncül bir bakış açısından yoksun olan bu tutum aynı zamanda kadınların birey olarak görülme yerine sadece aile içerisinde haklara sahip olabileceği fikrine dayanıyor. Kadınların aile kurumu dışında maruz kaldığı şiddetin kamusal bir mesele olmadığı, dolayısıyla devlet kurumlarının sorumluluk almayacağı yönündeki bu tutum açıkça hem İstanbul Sözleşmesi ile hem de 6284 sayılı Kanun ile çelişiyor.

• Sığınaklar

Pandemi döneminde çeşitli ülkelerde sığınak kapasitelerinin artırıldığını, ekstra önlemlerin alındığını gördük. Vakıf olarak katıldığımız **Koronavirüs ve Kadın Sığınakları: Planlama, Hazırlık ve COVID-19 Pandemisine Yönelik Tedbirler** adlı webinarında çeşitli ülkelerden temsilciler sığınak kapasiteleri ve alınan kamusal önlemlere dair deneyimlerini aktardılar. Örneğin Tayvan'da sağlık önlemlerinin sığınaklarda ön plana çıkarıldığını ve 7/24 destek hattının kadınlara destek verdiği bilgisini aldık. Avusturalya'da destek paketleri ile kadına yönelik şiddetle mücadele sürdürülürken ABD'de sığınak kapasitelerinin yetersiz olduğu durumlarda kadınlara otel odaları ve konut imkânı

sağlandığını öğrendik.³⁰ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye'nin 81 ilinde Bakanlığa, belediyelere ve sivil toplum örgütlerine bağlı tüm sığınaklarda pandemi dönemine özel hijyen önlemleri aldığını duyurdu.³¹ Kadın Dayanışma Vakfı olarak katıldığımız 20.10.2020 tarihli **Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele 4.Ulusal Eylem Planı Hazırlık Çalıştayı**'nda pandemi sürecinde 49 şehirde 18 konukevinin 20 misafirhanenin, 6 yurt ve 21 otelin kadınların sığınak ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak devreye sokulduğu bilgisini aldık.

Türkiye'de 2021 yılı itibariyle toplamda 3576 kapasiteye sahip 148 adet sığınak bulunuyor.³² Bunlardan 112'si Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na, 32 tanesi belediyelere, üç tanesi Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne bağlı. Ayrıca Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın feminist yöntemlerle sürdürdüğü 18 kadın ve çocuk kapasiteli bağımsız sığınağı da faaliyetlerini sürdürüyor. Kadın Dayanışma Vakfı olarak pandemi sürecinde kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarına dair taleplerimizi sıraladığımız metinde Türkiye'deki sığınak kapasitelerinin acilen artırılması, sığınakların yetersiz kaldığı hallerde kadınlara şehirlerde uygun mekanların acilen hijyenik koşullara sahip sığınaklar haline getirilmesi öncelikli taleplerimiz arasındaydı.³³ Bu süreçte aldığımız başvurular esnasında kadınların sığınağa ulaşımının zorlaştığını deneyimledik.

Kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan kadınların %10,2'si (22 kadın) daha önce Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı ŞÖNİM'lere, Alo 183 hattına, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine başvuruda bulunmuşlardı. 2020 yılında şiddet nedeniyle yapılan başvuruların yanı sıra çok sayıda kadın bilgi almak için başvuruda bulundu. Bu başvuruların önemli bir kısmı sığınakların durumu, sığınağa başvuru sürecinin nasıl gerçekleştiği yönündeki sorulardan oluşuyordu.

30 <https://morcati.org.tr/e-bulten/yazilar/dunyada-siginak-calismalari-pandemiden-nasil-etkilendi/> (27.4.2021)

31 <https://ailevecalisma.gov.tr/ksgm/haberler/kadin-konukevlerinde-koronaviruse-karsi-ek-tedbirler-alindi/> (27.4.2021)

32 <https://www.siginaksizbirdunya.org/attachments/article/167/siginak-istiyoruz.pdf> (20.5.2021)

33 Kadın Dayanışma Vakfı, **Erkek Şiddeti ile Koronavirüs Arasında Kalmayacağız**, Ankara, 2020c.

ŞÖNİM ile Mart ayında iletişim kurduğumuzda Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nden (KSGM) kendilerine gelen yazıyla pandemi dönemine ilişkin gerekli önlemlerin alındığı, sığınak başvurusu taleplerinin geri çevrilmeyeceği aktarılmıştı.³⁴ İlerleyen günlerde pandemiye dair önlemlerin arttırıldığını, kadınların sığınaktan giriş-çıkışlarına dair yeni önlemler getirildiğini öğrendik. Kadınların salgına dair duyduğu endişeler sığınağa başvuru süreçlerinden vazgeçmelerine neden oldu. Kolluk başlığında belirttiğimiz gibi, başvuruların polis merkezleri üzerinden alınması, polis memurlarının kadınları vazgeçirmeye çalışan tutumları kadınların sığınaklara erişimini güçleştirdi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi pandeminin ilk dönemlerinde sığınak kapasitelerini arttırmak için halihazırda sığınakta kalan kadınlara bağımsız yaşama geçme süreçlerinde destek sağlanacağını, böylece sığınaklardan ayrılan kadınların yerine yeni başvurular alabileceklerini duyurdu.

Pandemi sürecinde sığınakla ilgili bilgi almak için başvuruda bulunan kadınların buldukları alanda konuşmakta zorlandıklarını gözlemledik. Kısık sesle yürüttükleri görüşmelerde sığınağa nasıl başvuracağını soran bazı kadınlar aniden telefonu kapatarak görüşmeyi sonlandırdı. Karantina sürecinde evde yalnız kalmakta zorlandıkları için şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimlerinin de zorlaştığını deneyimledik.

Sığınak koşullarındaki aksaklıklar nedeniyle tekrar sığınağa başvurmak istemediğini aktaran bir danışan, daha önce 14, 9 ve 4 yaşlarındaki üç çocuğuyla sığınakta kaldığını bu süreçte gerekli ilgiyi göremediğini, çocuklarının sığınak koşullarında yaşamakta zorlandığı için sığınaktan ayrıldıklarını aktardı. Halihazırda maruz kaldığı şiddet tehdidi nedeniyle tedirgin olan danışan, tekrar sığınağa gidip gitmeme konusunda kararsızdı.

Ankara'da pandemi koşullarıyla sığınaklara ulaşmada zorluk yaşayan kadınları, sığınaktaki uyuz salgını da etkiledi. Nisan ayında sığınak başvurusu için görüştüğü ŞÖNİM'den kendisine test yapılmadan sığınağa alınmayacağı, Covid-19 testi negatif çıksa bile sığınakta uyuz salgını olduğunu ve bunu bilerek gelmesi gerektiğinin söylendiğini aktaran bir danışan kesinlikle başvuruda bulunmak istemediğini söyledi.

34 Kadın Dayanışma Vakfı, a.g.e., 2020a.

Pandemi döneminde sığınaklardaki bir başka konu ise sığınaklara giriş-çıkışlara dair sıkı denetimlerdi. Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'te 3.maddede **ŞÖNİM'e başvuran kadınlar ve beraberindeki çocukların geçici kabulleri yapılarak ilk gözlemlerinin yapıldığı, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psiko-sosyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, iki haftaya kadar kalabilecekleri birim** olarak tanımlanan ilk kabul birimleri pandemi süresince 14 günlük karantina tedbirine tabi idi.³⁵ İlk kabul biriminde kalırken buradan hastanedeki doktor randevusuna gitmek için dışarı çıkan bir kadın, tekrar kabul edilmediği için sokakta kaldığını söyleyerek merkezimize başvurdu. ŞÖNİM'le yaptığımız görüşmede, ilk kabul birimindeki zorunlu karantina süresinde dışarı çıkan kadınların virüs taşıma ihtimali nedeniyle geri kabul edilmedikleri bilgisini aldık. Sığınağa kabul sürecinde kadınların zorunlu karantina süresi boyunca çıkış yapmamaları gerektiğine dair bilgilendirildiklerini ve onay alındığını aktardılar. Ancak zorunlu bir halde dışarı çıkan bir kadın salgın önlemleri nedeniyle aynı yere tekrar kabul edilmediğinde, kalacak güvenli bir yeri olmayan danışana alternatif bir barınma yeri gösterilmemişti. Kalacak güvenli bir yeri olmayan kadının sokakta kalmaması için bir misafirhaneye yerleştirilmesinin yollarını aradık.

Sığınakta kalan kadınlardan bazıları kadın danışma merkezimize başvurarak ekonomik destek talep ettiler, sığınakta kendilerine verilen harçlık ile çocuklarıyla birlikte ekonomik zorluk yaşadıklarını aktardılar. Doğrudan ekonomik destek sağlamadığımızı açıklayarak sığınak süreci sonrasında yaralanabilecekleri ekonomik desteklerden bahsettik.

• Diğer Kurumlar

Kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan kadınlardan 38'i yani %17,6'sı merkezimize başvurmadan önce maruz kaldığı şiddet nedeniyle tedavi olmak veya darp raporu almak için hastanelerin acil servisleri, adli tıp, hastanelerin psikiyatri birimleri gibi sağlık kurumlarına başvurduklarını söyledi. Danışanların 6'sı yani %2,8'i merkezimize ulaşmadan önce Ankara'da veya başka şehirlerde bulunan kadın örgütlerine, sivil toplum örgütlerine başvurular yapmıştı. Kadınların

³⁵ Bkz: 28519 sayılı Resmi Gazete, 2013.

kolluk birimleri ve adli birimlere merkezimize gelmeden önce yaptıkları başvurular şiddetle mücadele süreci ile ilgili bilgi sahibi olduklarını gösteriyor. Kamu kurum ve kuruluşlarına yaptıkları başvuruların ardından Kadın Dayanışma Vakfı gibi kadın örgütlerinin desteğine de ihtiyaç duymaları ise mücadele mekanizmalarında yeterli bilgiyi alamadıklarını, mekanizmalardaki aksaklıklar nedeniyle dayanışmaya, desteğe ihtiyaç duyduklarını gösteriyor.

Sonuç

Türkiye'de yaşam şüphesiz ki kadınlar için gün geçtikçe zorlaşıyor, kadınların maruz kaldıkları şiddet tehdidi giderek artıyor. Bu vahim tablo karşısında kamu kurum ve kuruluşlarındaki umursamazlık, şiddetle mücadele mekanizmalarındaki aksaklık derinleşerek devam ediyor. Açıkça söylemeliyiz ki Türkiye kadına yönelik şiddetle mücadelede bütüncül bir bakıştan yoksun, kadınların yaşamlarına yönelik tehdit "ailenin devamı" adına görmezden geliniyor. Kadını özerk bir birey olarak görmeyi reddeden bu bakışın kadına yönelik sistematik erkek şiddetini destekleyen, arttıran sonuçları olduğunu görüyoruz. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı ile kadın ve LGBTİ+ hakları daraltılıyor. Hukuksal alanın yanı sıra sivil toplum örgütlerine kayyum atanmasına imkân sağlayan yasa teklifinin onaylanması ile sivil toplum alanı da hedef alınıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğine, cinsel kimliklere yönelik saldırılar ve hak kayıplarının karşısında kadın örgütlerinin, feminist hareketin ve LGBTİ+ örgütlerinin direniş ve mücadeleleri ise gittikçe büyüyor.

Bu çalışma Kadın Dayanışma Vakfı olarak 2020 yılı boyunca kadın danışma merkezimize başvuruda bulunan kadınların deneyimlerine dayanıyor. Kadınların deneyimlerinden öğrendiklerimiz, paylaştığımız hikayeler, her ne kadar karamsar bir tablo içinde olsak dahi kadınların yaşamak mücadelelerinin, dirençlerinin, kendilerine ait bir hayat edinme süreçlerinin izleriyle bezelidir. Dolayısıyla her bir kadının bu olumsuz koşullara rağmen şiddete karşı sürdürdüğü mücadele birbirinden eşsiz birer umut ve direniş hikayesidir. Öncelikle Kadın Dayanışma Vakfı'na başvuruda bulunarak dayanışma ilişkisi geliştirmemize imkân tanıyan,

binbir dirençle dolu mücadele süreçlerine bizi ortak etmiş tüm kadınlara sonsuz kez teşekkür ediyoruz.

Bizler Vakıf gönüllüsü feminist kadınlar olarak hiçbirimizin şiddetten azade olmadığımız bilinciyle hareket ettik. Kadınların bizimle paylaştıkları deneyimlerinden hareketle şunu söylemeliyiz ki, kadına yönelik şiddet sınıfı, dini, dili, etnik kimliği, cinsel yönelimi, mültecilik statüsü, vatandaşlık durumu ne olursa olsun tüm farklılığı ile kadınların ortak sorunudur.

Her şeye rağmen kadınlardan aldığımız umut ve direnç ile bu çalışmayı sonlandırmak istiyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarının aksamasına, işlememesine, hatta şiddetle mücadeleye ilişkin yasal alanın daraltılmasına rağmen kadınlar mücadele etmekten vazgeçmediler. Bu süreçte biz de güçlendik, kadın dayanışmasının ne kadar önemli olduğuna bir kez daha şahitlik ettik. Bu çalışma ile kadın mücadelesine, feminist harekete bir katkı sunmayı arzuluyoruz. Bedenimizin, emeğimizin, cinselliğimizin sömürülmediği eşit ve özgür bir yaşam hayalinde buluşuyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı
Ankara, 2021

Kaynakça

- Hacettepe Üniversitesi NEE, **Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması**, 2015.
- İnsan Hakları Derneği Kadın Komisyonu, **2020 Yılı Kadın Raporu**, 2020.
- İzmir’de Suriyeli Mültecilerle Dayanışma Derneği, **Covid-19 Pandemisi’nde Mülteci Kadınların Temel Haklara Erişimine İlişkin Araştırma Raporu**, 2020.
- Kadın Dayanışma Vakfı, **“Ben Susmadım Diğer Kadınlar da Susmasın” Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet ve Ayrımcılık: Ankara’da Yaşayan Suriyeli Kadınların Deneyimleri**, Ankara, 2020b.
- Kadın Dayanışma Vakfı, **Erkek Şiddeti ile Koronavirüs Arasında Kalmayacağız!**, Ankara, 2020c.
- Kadın Dayanışma Vakfı, **Kadın Danışma Merkezi 2019 Faaliyet Raporu**, Ankara, 2019b.
- Kadın Dayanışma Vakfı, **Kadın Danışma Merkezi Faaliyet Raporu 1 Ocak-31 Aralık 2020**, 2021.
- Kadın Dayanışma Vakfı, **Pandemi ve Şiddet Kışkacında Kadın Mücadelesi Deneyimleri**, Ankara, 2020a.
- Kadın Dayanışma Vakfı, **Yoksulluk Nafakası Araştırması: Sosyo-Hukuki Bir İnceleme**, Ankara, 2019a.
- Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı, **22. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı Sonuç Bildirgesi**, 2020.
- Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, **Salgında Kadın Olmak**, 2020.
- Mardin Ortak Kadın İşbirliği Derneği, **2020 Yılı 2. Altı Aylık MOKİD Kadın Danışma Merkezi Raporu**, 2020.
- Rosa Kadın Derneği, **Rosa Kadın Derneği’nin Temizlik İşinde Çalışan Ev İçi Emekçileriyle İlgili Pandemi Raporu**, 2020.
- Sosyo Politik Saha Araştırmaları Merkezi, **COVİD-19 Karantinasından Kadının Etkilenimi ile Kadın ve Çocuğa Yönelik Şiddete İlişkin Türkiye Araştırma Raporu**, 2020.

Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, **Pandemi Öncesi ve Sırasında**, 2020.

UN Women, **The Shadow Pandemic: Violence Against Women and Girls and COVID-19**, 2020.

UN Women Türkiye, **Türkiye’de COVID-19 Etkilerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından Değerlendirilmesi**, 2020.

UNDP, **Covid-19 Küresel Salgın Sürecinde Türkiye’de Bakım Ekonomisi ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Eşitsizlikler**, 2020.

Ek: Bilgi Edinme Başvuruları

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Kadın Dayanışma Vakfı Tarafından Genel Müdürlüğümüze İletilen 4.2.1.14 Sayılı Bilgi Edinme Başvurusuna İlişkin Hazırlanan Cevap Metni

SORU 1: 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla Türkiye’de Ankara’da kurumunuza ve belediyelere bağlı kaç adet sığınak bulunmaktadır, kaç kadın ve çocuk kapasitelidir? Ankara’da belediyelere bağlı sığınma evleri hangi belediyeler bünyesinde yer almaktadır?

CEVAP 1: 30 Nisan 2020 itibarıyla ülkemizde Bakanlığımıza bağlı 110 kadın konukevi 2717 kapasite, belediyelere bağlı 32 kadın konukevi 703 kapasite ile hizmet vermektedir. Ankara ilinde Bakanlığımıza bağlı 4 kadın konukevi toplam 160 kapasite, Büyükşehir, Çankaya, Yenimahalle ve Keçiören Belediyelerine bağlı 4 kadın konukevi toplam 150 kapasite ile hizmet vermektedir.

SORU 2: 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla Ankara’da bulunan sığınmaevlerinde kaç kadın ve çocuk kalmaktadır?

CEVAP 2: 2020 Nisan ayında Ankara’da bulunan kadın konukevlerinden 224 kadın ve 111 çocuk hizmet almıştır.

SORU 3: Kovid-19 salgını nedeniyle sığınaklarda kalan kadınları, çocukları ve çalışan tüm personeli korumak için ne gibi tedbirler alınmış, çalışma biçimlerinde nasıl değişiklikler yapılmıştır?

SORU 4: Kovid-19 salgını nedeniyle Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi’ne başvuran kadınları ve çalışan personeli koruma için ne gibi tedbirler alınmış, çalışma biçimlerinde nasıl değişiklikler yapılmıştır?

SORU 5: Kovid-19 salgını nedeniyle uygulanan tedbirler kapsamında, kadına yönelik şiddet ve/veya barınma ihtiyacıyla başvuran kadın ve çocukların sığınaklara kabulü konusunda nasıl bir uygulama izlenmektedir? Yüksek can güvenliği riski veya darp raporu olmayan kadınların sığınak talepleri kabul edilmekte midir?

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@ail.gov.tr Elektronik ağı: <http://www.kadinstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

SORU 6: Kovid-19 salgını nedeniyle sığınaklara yeni kabullerin yapılmaması veya kapasitelerin dolması hallerinde kadına yönelik şiddet ve/veya barınma ihtiyacıyla başvuran kadın ve çocuklar için nasıl bir uygulama izlenmektedir?

CEVAP 3-4-5-6: Yeni Koronavirüs kapsamında alınacak önlemler kapsamında kadın konukeverlerinde; toplu etkinliklerin iptal edilmesi, kuruluştaki kalanların gerekmedikçe kuruluş dışına çıkmamaları, kuruluşlardan hizmet alan ve çalışan personeller arasında belirtileri taşıyanların sağlık kuruluşlarına başvurmaları, kuruluş hijyen ve dezenfekte işlemlerinin periyodik olarak yapılması, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nün bulaşıcı hastalık hakkındaki afiş ve broşürlerindeki bilgilendirmelerin hizmet alan ve çalışanlara aktarılması gibi tedbirler alınmıştır.

Tüm dünyanın olduğu gibi ülkemizin de gündeminin öncelikli konusu koronavirüs salgını ve bu salgına ilişkin alınan önlemler oluşturmaktadır. **Söz konusu salgın ile mücadele kapsamında ülkemizde de birçok ciddi önlemler alınmış olup, çeşitlenen ihtiyaçlar çerçevesinde de önlemler almaya devam etmektedir.**

Koronavirüs (COVID-19) salgınının ülkemizde yayılmasının engellenmesi kapsamında Cumhurbaşkanlığımız öncülüğünde, Sağlık Bakanlığımız koordinasyonunda başta Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız olmak üzere ilgili tüm kamu kurum kuruluşları tarafından gerekli önlemler ivedilikle alınmaktadır.

Ülkemizde ilk vakanın tespit edildiği günden bu yana; şiddet mağdurlarına yönelik hizmetlerin kesintisiz devam etmesi ve herhangi bir aksaklığa mahal verilmemesine yönelik çalışmalara, Bakanlık olarak ivedilikle gerekli tedbirler alınarak büyük bir özveriyle devam edilmektedir.

Mevcut Durum ve Alınan İlave Tedbirler

- Üçüncü Ulusal Eylem Planımız doğrultusunda; Bakanlığımız öncülüğünde, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı işbirliğinde uygulamada öne çıkan sorunlar ve çözüm önerileri konusunda gerçekleştirilen ortak çalışma sonucunda 2020-2021 yıllarını kapsayan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı” hazırlanmış olup yürürlüktedir. Söz konusu Koordinasyon Planı ile *Mevzuatın Etkin Uygulanması, Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi, Farkındalık Artırma ve Bilinç Yükseltme ile Veri Toplama ve Araştırma*

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@atile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

hedefleri kapsamında ilgili kurumlar tarafından kapsamlı **75 faaliyet** gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

- Koordinasyon Planında yer alan faaliyetlerimiz halihazırda ihtiyaç bulunan tüm tedbirleri içermekte olup faaliyetlerin etkin uygulanmasına yönelik çalışmalar aralıksız devam etmektedir.
- **81 İlimizde bulunan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ve 145 Kadın konukevi 3.482 kapasite ile faaliyettir.** Şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar ve beraberindeki çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan bireylere yönelik **6284 sayılı Kanun kapsamında rehberlik, destek ve yönlendirme uygulamalarını** ilgili taraflarla eşgüdüm içerisinde **kesintisiz** sürdürmektedir.
- **Kadın konukevleri;** fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların; şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlenmesi ve bu dönemde varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri **yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır.** Kolluk, sağlık kuruluşları, ALO 183 Sosyal Destek Hattı, sivil toplum kuruluşları vb. kurum ve kuruluşlar aracılığıyla veya doğrudan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerine başvuran şiddet mağduru kadın ve beraberindeki çocuklar, acil ihtiyaçları belirlenerek en kısa sürede kadın konukevlerine yerleştirilmektedir.
- **Diğer taraftan** sadece barınma amacıyla yapılan müracaatlarda ŞÖNİM ve İl Müdürlüğü koordinasyonunda ilgili kolluk birimleri ile yapılacak planlama dahilinde; 6284 sayılı Kanunun 10/6 maddesi kapsamında; **kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde alternatif barınma imkanları oluşturulmuştur. Bu kapsamda 46 İlimizde Koronavirüs süreci kapsamında 46 tesis Barınma amacıyla kullanılmaktadır.**
- Bakanlık Merkez Teşkilatı tarafından; AÇSH İl Müdürlükleri, ŞÖNİM'ler ve Kadın Konukevleri ile 7/24 saat iletişim sağlanarak, mevcut uygulamalar takip edilmekte, ortaya çıkan sorunlar anlık olarak çözüme kavuşturulmaktadır. Ayrıca kuruluş müdürleri ve personele yönelik düzenli olarak uzaktan eğitim ve bilgilendirme sağlanmaktadır.
- Bakanlığımız bünyesinde bulunan "**Alo 183 Sosyal Destek Hattı**" şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklar için psikolojik, hukuki

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@atile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

ve ekonomik danışma hattı olarak **7 gün 24 saat ücretsiz hizmet vermektedir**. Mart ayı itibariyle gelen çağrılarının artışı göz önünde bulundurularak 183 Sosyal Destek Hattında **önceliklendirme** süreci başlatılmıştır. Sosyal Destek Hattını arayan **şiddet mağdurları “0” tuşuna basarak herhangi bir sıra beklemeden** ilgili destek personeline ulaşabilmektedir.

Ayrıca, 28 Mayıs tarihi itibariyle 'ALO 183 Sosyal Destek Hattı'nın **WhatsApp uygulaması üzerinden de vatandaşlara hizmet sunulmaya başlanmıştır**. **“0 501 183 0 183” iletişim numarasından 7 gün 24 saat** ALO 183 Sosyal Destek Hattı'nda ilgili destek personeline ulaşılmaktadır

- İçişleri Bakanlığı ve Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işbirliğinde şiddet mağduru veya şiddet görme riski altında olan kadınlar için etkin ve hızlı müdahalenin sağlanması amacıyla geliştirilen **Kadın Destek Sistemi (KADES) ile de**; acil durumda **7 gün 24 saat 155-156 Çağrı Merkezine hızlı bir şekilde ihbarın düşmesine** ve en yakın kolluk biriminin en kısa sürede mağdurun konumuna intikaline yönelik uygulama devam etmektedir. Gerektiği durumlarda Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerimiz de devreye girmektedir.
- Kolluk birimlerine başvuran veya 6284 sayılı Kanun kapsamında tedbir kararı bulunan şiddet mağdurlarımıza; Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri, Alo 183 Sosyal Destek Hattı ve KADES konusunda bilgilendirme yapmak üzere **SMS'ler** gönderilmektedir.

Pandemi sürecinde Bakanlığımız merkez teşkilatı ile taşra teşkilatımız ve bilhassa sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili birimler arasında kadına yönelik şiddet vaka sayısı düzeyi, alınabilecek tedbirlerin neler olacağı, yaşanan/yaşanabilecek krizler ve krizlerin çözümüne ilişkin istişarelerde bulunulmakta; süreç 7/24 takip edilmekte, hızla müdahale gerçekleştirilmektedir. Ayrıca kuruluş müdürleri ve personele yönelik düzenli olarak uzaktan eğitim ve bilgilendirme sağlanmaktadır.

Şiddet mağduru kadın ve beraberindeki çocuklarının salgın nedeniyle kadın konukevi hizmeti almasında bir aksaklık yaşanmamaktadır. Kolluk, sağlık kuruluşları, ALO 183 Sosyal Destek Hattı, sivil toplum kuruluşları vb. kurum ve kuruluşlar aracılığıyla veya doğrudan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerine başvuran şiddet mağduru kadın ve beraberindeki çocuklar, acil ihtiyaçları belirlenerek en kısa sürede kadın konukevlerine yerleştirilmektedir. Diğer taraftan sadece barınma amacıyla yapılan müracaatlarda ŞÖNİM ve İl Müdürlüğü koordinasyonunda ilgili kolluk birimleri ile yapılacak planlama dahilinde; 6284 sayılı Kanunun 10/6 maddesi

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@atile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

kapsamında; kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde alternatif barınma imkanları oluşturulmuştur.

Bilgilerinize sunulur.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@atile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

[Redacted] ya ait 2002173958 Sayılı CİMER Başvurusu İçin Hazırlanan Cevap
Metni

SORU 1: 11 Mart 2020 tarihinden bugüne kadına yönelik şiddet nedeniyle kaç kadın 6284 sayılı Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca sığınak başvurusunda bulunmuştur? Başvuruda bulunan kaç kadının başvurusu kabul edilmiş, kaç kadının, varsa, başvurusu reddedilmiştir? Sığınak başvurusu reddedilen kadın varsa red gerekçesi ne olmuştur?

SORU 2: Sığınak talebiyle başvuran kadın sayısında 2019 yılının aynı aylarına oranla artış gözlenmiş midir?

CEVAP 1-2: Ülkemizde ilk COVID-19 vakasının tespit edildiği tarihten itibaren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ile kadın konukevlerinde gerekli tedbirler ivedilikle alınarak şiddet mağduru kadınlar ve beraberindeki çocuklarına yönelik hizmetlere kesintisiz devam edilmiştir. Salgın döneminde sadece barınma amacıyla yapılan müracaatlarda ŞÖNİM ve İl Müdürlüğü koordinasyonunda ilgili kolluk birimleri ile yapılacak planlama dahilinde; 6284 sayılı Kanunun 10/6 maddesi kapsamında; kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde alternatif barınma imkanları oluşturulmuştur.

Diğer taraftan 2019 yılı 1 Mart-30 Haziran tarihleri arasında Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinden 12.070 kadın ve beraberindeki 8.592 çocuk olmak üzere toplam 20.662 kişi hizmet almıştır. 2020 yılı 1 Mart-30 Haziran tarihleri arasında ise 11.459 kadın ve beraberindeki 6.263 çocuk olmak üzere toplam 17.722 kişi hizmet almıştır.

SORU 3: 11 Mart 2020 tarihinden bugüne kadına yönelik şiddet nedeniyle kaç kadın 6284 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca uzaklaştırma tedbiri başvurusunda bulunmuştur? Başvuran kaç kadına bu önleyici tedbir verilmiş, kaç kadının, varsa, başvurusu hangi gerekçeyle reddedilmiştir?

SORU 4: Uzaklaştırma tedbiri talebiyle başvuran kadın sayısında 2019 yılının aynı aylarına oranla artış gözlenmiş midir?

CEVAP 3-4: Şiddet vakaları konusundaki güncel veriler esas olarak Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığının veri sistemi üzerinde

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@atile.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadininstatusu.gov.tr>

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

toplanmaktadır. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgilerin ilgili kurumlardan temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No:10/A Çankaya/ANKARA
Tel:705 91 77 Faks:705 91 94
e-posta: info.ksgm@aille.gov.tr Elektronik ağ: <http://www.kadinstatusu.gov.tr>

T.C. Adalet Bakanlığı'na

Kadın Dayanışma Vakfı olarak 1993 yılından bugüne kadına yönelik şiddetle mücadele ediyor, bu konuda farkındalık ve savunuculuk çalışmaları yürütüyor ve şiddete maruz kalan kadınlara kadın danışma merkezimiz aracılığıyla sosyal, hukuki ve psikolojik destek sunuyoruz.

11 Mart tarihinde ilk COVID-19 vaka tespitinin açıklanmasının ardından ülkemizde pandemi ile mücadele kapsamında önlemler alınmış, sokağa çıkmama, sosyal mesafelenme, karantina ve son olarak bazı günlerde büyükşehirlerde sokağa çıkma kısıtlaması gibi uygulamalar hayata geçirilmiştir. Alınan bu önlemlerin, kadına yönelik ev içi şiddeti ne yönde etkilediğine ilişkin izleme yapma ihtiyacımız hasıl olmuştur.

Türkiye'nin taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin 11. maddesinin 1/a ve 4. Fıkrasına göre, taraf devletler, bu Sözleşme kapsamında kalan her türlü şiddet olayıyla ilgili birleştirilmemiş istatistiksel veriyi düzenli aralıklarla toplayacak ve toplanan bilgileri kamuoyunun erişimine açacaklardır.

Bu bağlamda, kadına yönelik şiddetle mücadele uygulamalarının izlenebilmesi için tarafımıza aşağıdaki hususlarla ilgili olarak 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve İstanbul Sözleşmesi uyarınca bilgi verilmesini talep ediyoruz.

1. ANKARA'DA, MART 2019 boyunca kaç kadın öldürülmüştür?
2. Kaç şüpheli kadın ölümü vardır?
3. Ölen kadınların yüzde kaçını erkekler tarafından öldürülmüştür?
4. Bu erkeklerin yüzde kaçını ölen kadınla aynı evde yaşamaktadır?
5. Ölen kadınların yüzde kaçını
 - a) Kocası,
 - b) Eski kocası,
 - c) Partneri,
 - d) Eski partneri,
 - e) Akrabası tarafından öldürülmüştür?
6. ANKARA'DA, MART 2020 boyunca kaç kadın öldürülmüştür?
7. Kaç şüpheli kadın ölümü vardır?
8. Ölen kadınların yüzde kaçını erkekler tarafından öldürülmüştür?
9. Bu erkeklerin yüzde kaçını ölen kadınla aynı evde yaşamaktadır?
10. Ölen kadınların yüzde kaçını
 - a) Kocası,
 - b) Eski kocası,
 - c) Partneri,

- d) Eski partneri,
e) Akrabası tarafından öldürülmüştür?
11. ANKARA'DA, NİSAN 2019 boyunca ayında kaç kadın öldürülmüştür?
12. Kaç şüpheli kadın ölümü vardır?
13. Ölen kadınların yüzde kaç erkekler tarafından öldürülmüştür?
14. Bu erkeklerin yüzde kaç ölen kadınla aynı evde yaşamaktadır?
15. Ölen kadınların yüzde kaç
a) Kocasını,
b) Eski kocasını,
c) Partnerini,
d) Eski partnerini,
e) Akrabası tarafından öldürülmüştür?
16. ANKARA'DA, NİSAN 2020 boyunca ayında kaç kadın öldürülmüştür?
17. Kaç şüpheli kadın ölümü vardır?
18. Ölen kadınların yüzde kaç erkekler tarafından öldürülmüştür?
19. Bu erkeklerin yüzde kaç ölen kadınla aynı evde yaşamaktadır?
20. Ölen kadınların yüzde kaç
a) Kocasını,
b) Eski kocasını,
c) Partnerini,
d) Eski partnerini,
e) Akrabası tarafından öldürülmüştür?
21. ANKARA'DA, MART 2020 boyunca kaç kadın intihar etmiştir? Bunun kaç ölümle sonuçlanmıştır?
22. ANKARA'DA, NİSAN 2020 boyunca kaç kadın intihar etmiştir? Bunun kaç ölümle sonuçlanmıştır?

Gereğini yapılmasını saygılarımızla bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Kadın Dayanışma Vakfı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü

Sayı : E.74044743-252.01.690/41892
Konu : Başvurunuz

14.10.2020

bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr

Çankaya/ANKARA

CIMER'den alınan ve ilgisi nedeniyle 02.10.2020 tarihinde Genel Müdürlüğümüze gönderilen adli istatistikler hakkında bilgi istemini içeren 11.05.2020 tarih ve 2002220800 numaralı başvurunuz incelenmiş olup;

Genel Müdürlüğümüzde tutulmakta olan ceza istatistikleri, Cumhuriyet başsavcılıkları ile ceza mahkemelerine yansıyan suçları kapsamakta olup sanık ve suç bazında Türk Ceza Kanunu ve özel kanunlarda yer alan madde ve fıkra esasına göre; hukuk istatistikleri, dava türüne göre; icra müdürlüklerine ait istatistikler ise dosya türü ve sayısına göre Resmî İstatistik Programı çerçevesinde UYAP kayıtlarından yıllık olarak derlenerek üretilmektedir. Genel Müdürlüğümüzde mevcut bulunan istatistikler hiçbir şekilde tarafların (şüpheli/sanık, mağdur, müşteki, davacı, davalı v.b) kişisel bilgilerini içermemekte olup, yalnızca sayısal verileri içermektedir. Ayrıca, mevzuatta özellikle kadına karşı işlenen şiddet ve cinsiyete dayalı öldürme eylemini (kadın cinayetleri) düzenleyen ayırddedici hükümlerin bulunmaması, hangi saikle öldürme eyleminin kadın cinayeti sayılacağına ilişkin kavramsal çerçevenin tam olarak netleştirilememesi nedeniyle kadına karşı şiddet ve/veya kadın cinayetlerine ilişkin veri elde edilememektedir.

Bilindiği üzere; 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında, "Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler." 8 nci maddesinde ise "Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurularına konu olamaz. Ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvuru bildirilir."

Öte yandan; Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında; "Kurum ve kuruluşlar; ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurular ile tekmennil etmemiş bir işleme ilişkin bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler." 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya kitap, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurusuna konu olamaz." ikinci fıkrasında ise "Ancak birinci fıkra belirtilen yollarla kamuoyuna açıklanmış veya kurum ve kuruluşlarca elektronik ortamda yayımlanmış kamunun erişimine açık bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvuru bildirilir."

Hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla; başvurunuzda yer alan ve Genel Müdürlüğümüz görev alanına girdiği değerlendirilen sorulara ilişkin istenilen ayrıntıda veri; ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ve analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgiye yönelik olduğundan dolayı istatistikî bilgi sunulamamakla birlikte, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda kasten öldürme suçunun düzenlendiği 81, 82 ve 83 üncü maddelerine ilişkin olarak yıllık bazda UYAP kayıtlarından derlenen ve değerlendirilen adalet istatistiklerine ait mevcut veriler <http://www.adlisicil.adalet.gov.tr> adresli web sayfamızda yayımlanmaktadır. Bununla birlikte, 2020 yılına ilişkin istatistiklerin ise "01 Ocak 2020 - 31 Aralık 2020" tarih aralığı baz alınarak 2021 yılı içerisinde yayımlanması planlanmaktadır.

Bilgi edinilmesini ve bu işleme karşı usul ve kanun hükümleri uyarınca yazımızın tebliğ tarihinden itibaren 15 günlük yasal süre içerisinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebileceğiniz hususları bilgilerinize sunar.

Altan Fatih MEHAN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Devlet Mah. Vekaletler Cad. 06420 Çankaya/ANKARA
Telefon: (0312) 549 51 05-41 Faks No: (0312) 549 51 25
e-posta: adlisicilistatistik@adalet.gov.tr İnternet Adresi: www.adlisicil.adalet.gov.tr
Kep Adresi: adlisicilistatistik@hs01.kep.gov.tr

Bilgi için: Ali GÜZEL
Şube Müdürü

Telefon: (0312) 549 51 05-41

UYAP Bilgi Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden 504hGwc - r EB nCYG - I NqB7BM - S4rVg= ile erişebilirsiniz.